

PABĖGĖLIAI IR KORUPCIJA

Prisiminus UNNRA organizaciją, jos pasikirtį ir kai kurių pareigūnų nesąžiningumą po 2 Pas. karo, nenuostabu, kad ta pati "tradicija" tebegalioja išnaudojant arabų likimą, kurie Izraelio - arabų valstybių konfliktų pasekoje privalo naudotis pabėgėlių statusu ir kentėti nuo dar didesnės korupcijos pasėkų.

Dar 1948 m., vos pasibaigus to meto izraelitų - arabų karui, JTO visuotinio susirinkimo buvo priimta rezolucija, pagal kurią pabėgėliai privalo būti sugrąžinti iš savo namų arba negrįžtantiems išmokama kompensacija. Po laikinosios pabėgėlių reikalams misijos įsteigimo, tik 1950 m. buvo vėl nutarta "darbą" sujungti su "pašalpa", o tiems reikalams tvarkyti iš-

teigta UNRWA (United Nations Relief and Works Agency), su trijų metų veiklos mandatu. Tie "trys metai" pratęsimi ir pratęsimi.

Dabar specialieji tiems reikalams tirti komisija rado, jog nei rezoliucija, nei UNRWA veikla nėra įvykdyta, o tuo tarpu tos organizacijos aprūpinamų pabėgėlių skaičius išaugo iki 1.250.000 žmonių.

Pabėgėlių repatriacijos klausimui niekad nesibaigiant, išaugo net fabrikai, gamina jiems palapines. Bet ne čia visa bėda. Bėda pabėgėlių šelpimo klausime. Čia iškyla ne tik politiniai, bet ir aritmetiniai klausimai. Be to, tos UNRWA kontrolė taip pat yra išslydusi iš pašalpos davėjų (daugiausia JAV mokesčių mokėtojų) rankų. Ypatingai Jordane spekuliacija pašalpų kortelėmis ir siunčiamais maisto produktais, yra nesukontroliuojama. Tuo pačiu, šelpiamųjų statistika yra išpučiama tiek, kad šelpiamieji arabai patys kartais nežino, ar turi 6 ar 12 vaikų...

Kai kurios arabų valstybės papildė savo išdus apmuituojant pabėgėlių pašalpoms siunčiamą maistą ir prekes, pristatant išpūstas sąskaitas už prekių pervežimą geležinkeliais ir patiekiant algų sąrašą tarnautojų skaičių, siekiantį 11.500 arabų ir tik 112 iš įvairių kitų valstybių. Kitaip tariant, tarp tautinė šalpos organizacija yra visiškai arabų "prekybinio instinkto" kontrolėje.

Izraelio valstybė, patyrusi arabų pabėgėlių stovyklose išugdytą partizaninę veiklą "išlaisvinimo armijos" pavidale, i UNRWA žiūri kaip į savanaudišką arabų biurokratiją su pabėgėlių stovyklų kuo ilgesnio išlaikymo ir užtęsimo pastangomis.

Reikia neužmiršti, jog pvz., Jordanijos gyventojų daugumą po 6 dienų Izraelio - arabų karo, su-

dar pabėgėliai iš Izraelio užimtų sričių. Bet vietoj palikus pabėgėlių stovyklas Izraelio užimtoje teritorijoje, Jordanijos valdžios pareigūnai kelia visas stovyklų palapines savo kraštui. Sakoma, jog reikia ku nors kompensuoti valstybės iždą, praradus 30 mil. dol. į metus iš Jeruzalę lankančių turistų šventajam miestui patekus į Izraelio rankas.

UNRWA metinis biudžetas siekia 35 mil. dol., kurių 93 nuoš. suteikia laisvieji Vakarų kraštai. Spalio mėn. pabaigoje specialios JTO pabėgėlių komisijos dienotvarkėn įtrauktas naujas 7 mil. dol. reikalavimas.

Nežiūrint JAV ir D. Britanijos, stambiausių donorų, entuziazmo sumenkėjimo, manoma, jog UNRWA ras plyšių ir silpnų vietų, kaip savo biudžetą papildyti -- humaniško emocijų dėka.

KIEK LIETUVOS
GYVENTOJAI
SUMOKA
MOKESČIŲ?

Tiesioginių mokesčių pavidalu Lietuvos gyventojai sumokės valdžiai 1968 metais 72 milijonus rublių, o prekių kaitose pasieptų apyvartos mokesčių pavidalu -- 660 milijonų, iš kurių tik 547 milijonai numatyti skirti i Lietuvai nustatytą biudžetą, o 113 milijonų bus sunaudoti Sov. S-gos biudžete.

Iš Lietuvoje esamų įmonių ir ūkinių organizacijų planuojama gauti 480 milijonų rublių pelno, iš kurio tik 185 skiriamie i Lietuvos biudžetą, o 295 numato pasilikti Sov. S-gos iždas. Tad vien iš šių dviejų šaltinių Sov. S-gos iždas numato 1968 metais turėti pajamų 408 milijonus rublių.

Išidėmėtina, kad įmo-

NAUJAS KULTŪRINIS VIENETAS AUSTRALIJOJE

ADELAIDĖS VYRŲ OKTETAS. Stovi iš kairės: Pr. Duoba, J. Ramanauskas, P. Gasiūnas, V. Opulskis, sol. G. Vasilauskienė - okteto vadovė, V. Vosylius, J. Neverauskas, J. Baranauskas, E. Duchauskas. Prie piano Nemira Masiulytė.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI PASIRUOŠIMAI

JAV ir Kanados lietuvių bendruomenės trečiajį tautinių šokių šven-

nių bei kitų ūkinių organizacijų pelnas yra vien tose įmonėse dirbančiųjų išnaudojimo vaisius: darbo atlyginimas, nors ir numatytas kiek padidinti, pasilieka vis dar labai toli nuo teisingo atlyginimo ribos. Atlyginimas yra nustatomas monopolistinio įmonių savininko -- valstybės valdžios. Dirbantiesiems neturi jokių galimybių dėl atlyginimo derėtis, nekaltant apie grąsą streiku. Jeigu tas savininkas pasiryžtų mokėti darbininkams pilną teisingai prideramą atlyginimą, vargu bent viena įmonė turėtų pelno. Daugumas bematant įklimptų nuostoliuose. Tad valstybės pajamos iš įmonių pelno iš tikrųjų irgi yra savo rūšies mokesčiai.

Kolchozams irgi tenka mokėti žemės mokestį. Jo 1968 metais Lietuvoje numatoma 14 milijonų rublių. Kolchozai apima ne visą žemės ūkiui naudojamą plotą (šalia 1519 kolchozų dar yra 362 sovchozai). Nuo viso ploto nepriklausomą Lietuvioje žemės mokesčių būdavo surenkama 18-19 milijonų litų. (ELTA)

tę rengia 1968 m. liepos 7 dieną, Chicagoje. Šios šventės ruošimo komiteto pirmininku LB Centro Valdybos pakviestas ir jau visu platumu įsijungęs i darbą -- Dr. Leonas Kriaučiūnas. Jau sudarytas ir pasiųstas LB C. Valdybai tvirtinti šventės komitetas: pirmininkas -- Leonas Kriaučiūnas, vykd. vicepirm. -- V. Kleiza, spec. reikalams vicepirm. -- Marija Rudienė, sekretorė -- R. Kučienė, spaudos inf. koordinatorius -- V. Radžius, šokių repertuaro pirmininkas -- Bruno Shotas, choro koordinatorius -- J. Paštukas, jaun. reikalams -- Rūta Domarkaitė, muzikinės dalies vadovas -- J. Zdanis, išdinininkas ir finansų vadovas -- J. Pakalka. Taip pat pakviesta LB Chicago apyg. valdyba deleguoti i komitetą savo atstovą.

Visi komiteto nariai, išskyrus V. Radžių, dalyvavo pirmame komiteto posėdyje, lapkričio 1 d. Dalyvavo ir pirmininko kviesti lietuvių laikraščių redaktoriai ar korespondentai: P. Garšva, A. Gintneris, J. Janušaitis, J. Jasaitis, A. Pužauskas, V. Šimkus, J. Vaičiūnas, M. Valiukėnas, foto-koresp. V. Noreika ir kt.

Posėdį pradėjo ir vedė L. Kriaučiūnas, dėkodamas komiteto nariams už malonų sutikimą jungtis i talką dideliame šokių šventės ruošos ir pravedimo darbu. Jis pats apie save pareiškė, kad šioms pareigoms kviečiamas ne iš karto apsisprendęs, o tik pasižiūrėjęs darbo apimtį ir realias galimybes rasti talkininkus, davęs sutikimą. Atsakydamą galutinai lėmęs momentas, kai jis buvęs išrinktas i LB tarybos narius. Jis nenorėjęs likti tarybos nariu tik dėl vardo. Pasiimtą pareigą vykdant, jis pareiškė tikis visų bendradarbių talka ir sutarimu, kaip lygiai jis dėkojo laikraštiniams už atvykimą i

ši posėdį ir kvietė likti pastoviais šokių šventės ruošos talkininkais - informatoriais.

L. Kriaučiūnas pranešė, kad jau išnuomota Amphiteatro salė šokių šventei bei jos generalinei repeticijai. Papildomai esą aiškinamasi, ar nebūtų galima tame pat pastate surengti šokių šventės garbei balių. Taip pat jau esą išsiuntinėta visoms šokių grupėms, kurios tik komitetui žinomos, kvietimai, dalyvauti šokių šventėje ir pakviestos, registruotis komitete. Įsiregistravusiems jau siuntinėjama dalis (šeši šokiai) programos nurodymų. Likusieji šokiai (devyni) iki šiol nešokti mėsų šventėse, jų vadovėlis baigiamas spausdinti ir tuojau pat bus siuntinėjamas šokių grupių vadovams. Šokių grupių registraciją veda Birutė Vindašienė, 6443 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Lygiagrečiai per lituanistinių mokyklų vadovybes vykdoma mokyklinio amžiaus jaunimo šokių grupių bei jų dalyvių registracija. Ir šiems šokėjams sudarytas ir baigiamas spausdinti šokių repertuaras.

Apie šokių šventės repertuarą ir apie Lietuvos tautinių šokių instituto darbą smulkiau papasakojo pirmininkas Bruno Shotas. Norint pasiekti galimai vienodesnio šokių judesnių, figūrų atlikimo, be instituto narių, šventės programai rengti - grupes instruktuot pakviestos. Įgudusios šokių grupių vadovės - mokytojos: J. Matulaitienė, New Yorke, Gobienė, Detroito ir Breichmanienė, Hamiltono, Kanadoje. Be to, Bruno Shotas pranešė, kad baigiama ruošti juostos, kurios galės būti naudojamos grupėse pratybų metu. Tuo stengiamasi palengvinti grupės muzikos problemą, bet svarbiausia, bus įprasta šokti vienu taktu visose grupėse

(Nukelta i 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

• SOV. S-gos pravoslavų bažnyčios atstovai lankosi JAV, re. vizituodami juos lankiusius JAV pravoslavų atstovus. Atvykusią delegaciją lydi "vertėjas" Vladimiras Kotelkinas. Tremtinių pravoslavų siuoksinuose vyrauja nepasitenkinimas tokiais vizitais, ypač kai svečius lydi neišvengiamieji "vertėjai".

• KANADOS SOSTINĖJE Otavoje Sov. S-gos ambasados rūmuose įvykusio priėmimo revoliucijos 50 metų sukakties proga, gatvėje pasirodė apie 350 demonstrantų, nešančių plakatus, nukreiptus prieš Sov. S-gos politiką ir reikalaujančius laisvės pavergtoms tautoms.

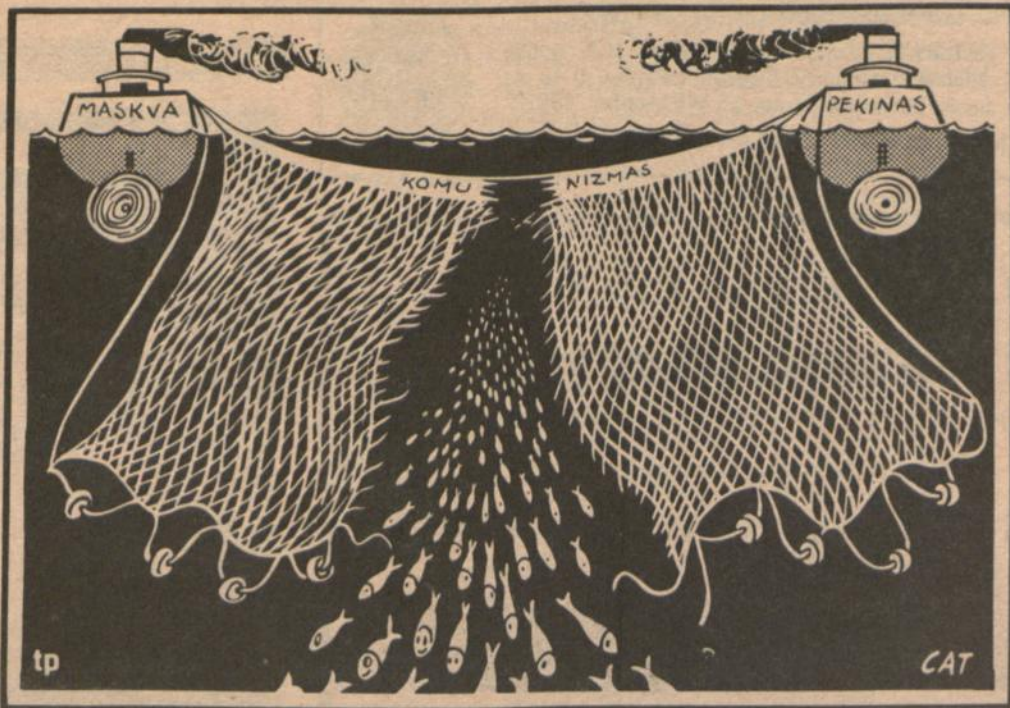
Kanados spauda tą demonstraciją pasmerkė kaip netikslų elegesiu, ypač kad akmenimis buvo išdauzyti keli ambasados langai. Pvz., Daily Star vedamas, kad ir pripažindamas demonstrantų pagrindines priežastis neapykantai, vistik konstatuoja, jog kritika Kanados vyriausybės politikos Sov. S-gos atžvilgiu dar neduoda teisės fiziniai keršyti svetimos valstybės reprezentantams. Tačiau laikraštis čia pat pažymi, jog tokios "nediplomatiškus" žygius pradėjo patys komunistai, pūdinėdami ambasadas Maskvoje ir Pekine. O tų demonstracijų užnugaryje buvę pačios tų kraštų vyriausybės, o ne pavieniai asmenys.

Šiaip jau, Kanados spauda tokiomis demonstracijomis rodo didelį pasipiktinimą, nors, pvz., prieš Vietnamo karą nukreiptos demonstracijos Amerikoje ten pat randa gana ryškų palankumą.

• NEGRŲ VADAI, per pastaruosius rinkimus įsitikinę jėgų pajėgumu išrenkant net 2 didesnių miestų burmistrus (Clevelande ir Gary), ateityje dės dar didesnes pastangas, kad negrai registruotusi balsavimams. Būsią statomi savi kandidatai Kongresui, valstijos ir vietos administracijai.

• JAV KARINIAI STRATEGAI galvoja, jog Vid. Rytų krizė pasibaigianti Sov. S-gos bazijų steigimu Egipte, Sirijoje ir Alžire.

• JAV LAPKRIČIO MĖN. įvykusiuose rinkimuose paaiškėjo, jog kai negrai balsuoja vieninai už savo bloko kandidatus, tai vadinama pageidaujamo visuomeniško brandumo veiksmu. Kai susiblokuoja baltieji, tai apšaukiama "backlash" ir rasine kova.

Vieną padalijus iš dviejų -- rezultate niekas...

TAUTINIŲ ŠOKIŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

visoje šokių šventės šokėjų jūroje!

Trečiojo šokių šventės, kaip pranešė muzikas J. Zdanis, būsiąs žymiai didesnis orkestras, negu kad yra buvę pirmose šventėse. Be to, įvedama naujovė -- šventėje dalyvaus apie 100 dainininkų-į mišrus choras. Šio choro uždavinys, pradedant šventę -- sugiedoti himnus, užbaigiant -- maldą (Stepo Sodeikos harmonizuota, Šiaurės pašvaistė). Galbūt, ir keli šokiai bus šokami lydimi dainos!

V. Kleiza iškėlė mintį, ar nebūtų įmanoma i šokių šventę lygiateisiais dalyviais pakviesti kitų kraštų tvirtesnes taut. šokių grupes, kaip Buenos Aires "Rambyną", Montevideo -- "Gintarą", tolesnis siūlymas -- kviesti ir Varsio 16 Giminazijos šokėjų grupę. Pareiškus įvairių minčių dėl tokių kvietimų įgyvendinimo, klausimas paliktas atviru, akinant komiteto pirmininką tuo klausimu sukelkti smulkesnių žinių.

Taip pat pasikeista mintimis kada, kur ir kokios formos rengimą būtų geriausia surengti, kad suvažiuosiu jaunuomenė galėtų bendrai pabūvoti, susipažinti ir nepakrikti miesto platumose. Vyravo mintistokų rengimą -- banketą daryti šventės išvakarėse, kaip jau minėta, Amphiteatro patalpose. Jo dalyviais būtų šokių šventės dalyviai (be prad. mokyklų atžalyno) ir lietuvių visuomenė.

Apžvelgiant pirmąjį šokių šventės komiteto posėdį, malonų pastebėti, kad šventei ruošiamasis eina geru keliu, kad visus komiteto narius veda į darbą didelis ryžtas ir talkos nuotaika, sekmingai šia švente įsijungti į Lietuvos Nepri-

Kitą dieną majoras Giskės paruošė Londonui pranešimo tekstą, Arboro nuparašutavimui reikalu. Lauwers pasipriešino perduoti per radiją.

-- Žinokite, kad mes ir be jūsų tą vyrą pagausime. Jūs žinote mūsų priemonės? Dabar klausykite manęs gerai, -- pasakė majoras Giskės. -- Aš esu išgavęs iš OKW, kad visi agentai pagauti mano operacijos tinkle, išliks gyvi, pradedant jumis ir jūsų draugu Takoniui. Bet sąlyga, kad jūs ir toliau mums dirbsite.

Dalykas buvo aiškus. Jei Lauwers atsisakys perdavinėti pranešimus, visi jo draugai, įskaitant ir jį patį, bus sušaudyti.

Kovo 25 d. 6 v. vakaro Lauwers dešimtą kartą vokiečių kontrolėje susisiekė su Londonu. Agentas Abor su ginklais turėjo būti kitą naktį nuparašutavęs nurodytoje vietoje. Lauwers įsivaizdavo, kaip jo tautietis Abor kaž kur Anglijoje agentų paruošimo centre pakuoja daiktus pasirošęs suoliui, visai nesitikėdamas, kad čia jį pasitiks ne olandų rezistentai, bet vokiečiai. Lauwers nyršo, kad anglai iki šiam laikui nieko nepastebėjo. Jis paskutiniuose dešimtyje pranešimų nė karto nedavė "Security Check".

Kalėjime, kuriame Lauwers buvo laikomas, pradedant padugnių nusikaltėliais ir baigiant politiniais kaliniais, visi žinojo, kad Lauwers iš-

klausomybės atkūrimo sukakties minėjimą. Išskirtinas dėmesys skiriama Marijos Rudienės darbo užmojui. padaryti viską, kad ši šventė iš-eitų kuo plačiau už lietuviškojo gyvenimo ribų. (m.v.)

davikas. Jis iš savo celės girdėjo, kaip šildymo vamzdžiais kaliniai perdavinėjo pranešimus: "Lauwers išdavė... Lauwers visus išdavė. Tai niekšas. Jis dirba dėl Gestapo. Perduokit žinią toliau..."

Ką jis galėjo atsakyti? Kas galėjo žinoti, kad jis pranešimuose neperdavė savo "Security Check"?

Balandžio 27 d. majoras Giskės perskaitė iš Londono gautą pranešimą, kuris buvo skirtas Lauwersui.

"Eikite į cigarečių krautuvę. Stop. Pasiteiraukit Pijl. Stop."

Hagoj cigarečių krautuvė yra keli šimtai. Į kurią reikia eiti?

-- Aš nežinau, -- atsakė Lauwers išbalęs.

Londonas į jį kreipėsi lyg jis būtų laisvas. O jis tris kartus savaitėje perdavinėja pranešimus, kuriuos padiktuoja majoras Giskės. Aišku, nė karto jis neprijungė savo "Security Check", bet niekas Anglijoje iki šiam laikui to nepastebėjo.

-- Aš nežinau, apie kokią cigarečių parduotuvę kalbate, -- pakartojo jis.

Giskės daugiau neprievartavo. Galimas dalykas, kad Lauwers nežino adreso. Pranešimas gal ne jam buvo skirtas, gal jis turėjo perduoti Takoniui.

Jis užaliarmavo Gestapo viršininką Schreiderį, kuris aplankė kalėjime laikomą Takonį. Šis, stipraus charakterio rezistentas, dabar vos besikėlė iš guolio.

-- Takoni, duok Pijl adresą. Tuo pat. Kur yra cigarečių krautuvė?

Ir Takonis nesipriešindamas išdavė. Nes jis buvo likęs tik šešėlis.

Agentai Anglijoje buvo apmokinti budėti ir

saugotis visko, bet kai nepažįstamas žmogus užėjęs į cigarečių krautuvę paklausė Pijlio, agentas Akii užmiršo atsargumą. Jis pasijuto laimingas, kad galės pagaliau išeiti iš pogrindžio nakties.

-- Einam su manim, -- pasakė jis užsimesdamas palta.

Anton Van der Waals, skubiu žingsniu sekė iš paskos. Jis buvo neramus. Jo tiesioginis viršininkas Schreieder šį rytą jam pasakė: "Aš jums patikėsiu gal būt svarbiausią jūsų gyvenime uždavinį".

Van der Waals jau metai kai dirbo Gestapui ir išdavė virš šimto rezistentų, už tai gaudamas nebologą atlyginimą. Ap-simesdamas iš Londono atsiųstu agentu, jis nužudė ne vieną savo tautietį, kurie nieko nežinojo apie slaptajam karą ir norėjo būti patriotais. Jie mirė net nežinodami, kas juos išdavė ir kodėl. Bet jis žinojo, kad su profesionalais turi būti atsargus ir bijojo patekti ant tikro anglo agento, kuris jį lengvai būtų atidengęs.

Agentas Akii jį nuvedė į kavinę prie geležinkelio stoties, kur buvo tinklo vadas Pijl, kuris susiraukė pamatęs nepažįstamąjį.

-- Tu sakai, kad tave atsiuntė Takonis? Kaip jis laikosi.

Anton Van der Waals nutarė lošti savo galva. Gal tas Pijl dar nieko nežino apie Takonio areštą, tad jis nupasakojo jo paveikslą.

Apklašinėjimas ilgai tęsėsi, bet išeidamas iš kavinės Van der Waals žinojo, kad laimėjo. Akii ir Pijl paskyrė pasimatymą toj pačioj kavinėj kitą dieną.

Kitą dieną pasimatymo vieton įsiveržė Gestapo vyrai ir abu Londono agentus suėmė. Poke-

-- Pagaliau skaityk laikraštį, kaip tai daro visi kiti vyrai!

lių žiaurių tardymų jie išdavė kitus agentus, kurie užeidavo kavinėn. Tarpe jų turėjo būti vienas radiistas, kuris palaiko ryšį su Londonu. To radiisto Giskės ir norėjo. Už dienos vokiečiai viename viešbutyje suėmė keturis rezistentus, pas kuriuos rado juodą knygutę. Joj buvo įrašytas Giskės ieškomo radiisto Jacob Jordaan adresas.

Anton Van der Waals be didelio entuziazmo nuvyko traukiniu į Laren. Jis neprisistatė pas Jordana, bet susiradęs telefono knygoje numerį, paskambino, pasisakydamas esąs Pijl, Takonio ir Ras draugas. Jordaan nenustebo, kai išdavikas jam paskyrė gegužės 3 d. pasimatymą prie telefono kabinos Rotterdamo uoste.

1942 m. gegužės 3 d. 10 val. 30 min. naktį

migla buvo apgulusi uostą. Van der Waals kaklą apvinojęs raudonu šaliką artinosi prie telefonų kabinos. Kai buvo jau per dešimt žingsnių, kabinoj pamatė jauną geltonplaukį vyrą, beveik vaiką, neva tai kalbant telefonu. Tai tą vaiką turėjo atiduoti į mirties rankas. Pirmą kartą Van der Waals pagalvojo papildą nusikaltimą. Jis suabejojo. Vaikinas pasuko galvą į jopusę ir pakabino telefoną. Jis pamatė raudoną šaliką, kas buvo atpažinimo ženklą ir išėjęs iš kabinos artėjo prie Van der Waals šypsodamasis.

Van der Waals norėjo pabėgti. Bet buvo betikslu. Iš tamsos išnirė kaip šunų gauja gestapininkai sugriebdami Jordaną, kuris dar spėjo sušukti Van der Waalsui:

-- Kodėl tu tai padarei?

(Bus daugiau)

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj
Hon. Owen J. C. Norem
knygos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiktas anglo kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE.

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštu, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj
PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str. Napoleon Brandy 5th — \$1.39
2. Sunny Brook 80 proof wiskey 5th — \$3.39
3. Imported Scotch Wiskey 5th — \$3.98
4. Imported French Cordials 5th — \$2.98
5. Liebfraumilch German Wine 5th — \$0.98

6. Imported French Brandy 5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz. Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Kultūros Kongresą pasitinkant

Trečiasis Lietuvių Kultūros Kongresas yra rengiamas Chicagoje, Padėkos dienos savaitgalį. Tai bus reikšmingas ir svarbus įvykis lietuvių išeivių gyvenime. Tokia viltimi iš anksto privalome guostis, nors ir žinome, kad kongreso rengimo kely buvo akmenų, duobių ir net nesutarimo prarajų.

Tautinė kultūra visu vaivorykštės spalvų spekturu yra mūsų dvasinio gyvastingumo ugnis, mūsų tautinio išlikimo laidas, atspindįs tautos būdą ir sielą, jos Gėrio ir Grožio ilgesį. Be tautinės kultūros mes nebūtume tik nuoga ir besielė trąša kitų siekimams patręsti.

Lietuvių tautos istorija yra rūstus liudininkas, kad nubėgę amžiai nebuvo puri dirva savajai kultūrai ugdyti. Daugelio tautų kalbos kultūrą puoselėjo ir menus kūrė elitas, diduomenė ir šviesuomenė, o Lietuvoje -- pilkoji kaimo liaudis. Tik nepriklausomybės laikotarpis buvo ta trumpa akimirka, kada mes įrodėm, jog mūsų kūrybinė dvasia nėra elgetos dvasia. Gal kai kas pamiršo, o kai kurie gal jau ir žinoti nenori, kad jeigu nepriklausomybė nebūtų buvusi atgauta, šiandien Lietuva, veikiausia, tebtų tik "severno - zapadnyj kraj" (Šiaurės vakarų šalis).

Deja, ir mūsų išgyvenamas laikas neteikia nei laisvės, nei kiek pakenčiamesnių sąlygų lietuvių nepriklausomai kultūrai kurti. Negalim užmerkti akių, Sovietų Rusijos okupuotoj Lietuvoje mūsų tautiečiai aepabūgo mirti nelygioj kovoje, Sibiro tremty, yra ženklų, kad ir iki šiol kovos dvasios jie nepalaidojo. Kokia tad tų kruvinų aukų reikšmė ir prasmė? Be abejonės, priešas turi savo tikslus -- slopinti ir naikinti lietuvių tautą, kuri patiems rusams yra sukrovusi nemenką dvasinių ir medžiaginių vertybių lobį. Lietuvių pasipriešinimo prasmė tegali būti viena vienintelė: kad turėtume laisvę sau žmonėmis būti ir savo tautinę kultūrą ugdyti!

Vadinasi, kūrybinės laisvės Lietuvos lietuvis ir mūsų dienom neturi. Bet jis daro visa, kad kūrybinė ugnis nebūtų užgesinta.

Mes, ypač JAV lietuviai, kultūros baruose galėtume ypačiai daug nuveikti, nes turime laisvės, turime ir žmonių, pasirususių kultūros kūrybai. Tačiau nuo stovyklinių metų Vokietijoje mūsų gretoje išsivėlė obskurantizmo vėžys, regimai apsiereiškęs nepagarba praeičiai ir jos darbams, egoistinė užmačiom, tiesiog apakimu dabarties tautinių siekių bei uždavinių akivaizdoj. Amerikoje, ypačiai pastaruoju metu, mes esame linkę vienas kitą apšmeižti ir suniekinti, bet ne vienas kitą paminti, su laiminčiu ar kuriančiu drauge į priekį žengti.

Tokiose nuotaikose, tokioj ūkanoj įvyksta Trečiasis Lietuvių Kultūros Kongresas. Tai nebus poetų, rašytojų, dailininkų, architektų, muzikų ir teatralų sąskrydis, jų geros valios ir ryžto demonstracija, veikiau tai bus atskirų srovių, pažiūrų ir gal net pasaulėžiūrų varžybos.

Bet, iš lauko pusės žiūrint, Kultūros Kongreso programa yra įvairi ir turtinga. Kongrese bus bandoma pažvelgti į visas lietuvių kultūros apraiškas -- literatūrą, dailę, muziką, teatrą ir kt., gal bus mėginama pažvelgti ir į tų menų kūrybos sąlygas bei tą tvankų orą, kuriuo kvėpuojam. Gal bus stabtėta ir prie mūsų spaudos kultūros bei jos etikos.

Iš meninių parengimų minėtinas literatūros vakaras, kuriame bus įteikta 1966 m. literatūros premija satyrikui Ant. Gustaičiui, bus parodyti du nauji komp. D. Lapinsko muzikiniai kūriniai Mindaugas ir Maras, sukurti pagal poeto K. Bradūno tekstus. Visa tai, kaip ir pats Kultūros Kongresas, yra džiugūs ir sveikintini reiškiniai.

Ar Kultūros Kongreso tarimai turės žymesnės įtakos mūsų rytojaus darbams -- parodys ateitis. Jeigu šis didelis parengimas išvirstų ir į plepalų pasivaržymą, tai ir tuo atveju galėtume sakyti: kai lakštingalų stinga, tai ir putpelių klykavimas jau yra šokia tokia gyvybės apraiška.

Kultūros Kongresui čia nuosirdžiai linkima rimties ir sėkmės, o jo rengėjams reiškia pagarba ir padėka.

(Servus)

LAIŠKAS REDAKCIJAI

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ NĖRA IŠNYKUSI

STASYS ŽYMANTAS

Nesirengiu šiame laiške Dirvos redakcijai svarstyti klausimo, kaip sėkmingai lietuvių politinė konferencija Washingtone atliko savo pagrindinį uždavinį: apžvelgti visą ligšiolinę laisvųjų lietuvių veiklą Lietuvos laisvės reikalui ir nustatyti naujus, paveikesnius ir gyvenamojo meto reikalavimus labiau atitinkančius tos veiklos uždavinius ateičiai.

Pasitenkinsiu keliomis pastabomis ir abejonėmis, kurios kilo pasiskaičius konferencijos priimtą ir paskelbtą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukakties manifestą.

I

Teko nustepti, kad lietuvių konferencija, savo manifeste priminusi Lietuvos okupaciją 1940.VI.15 d. ir ją sekusią Lietuvos inkorporavimą į Sovietų Sąjungą 1940.VIII.3 d., nerado reikalingą čia pat žymėti, kad tas Lietuvos aneksijos aktas, sovietų karinės jėgos Lietuvai primestas ir priešingas lietuvių tautos laisvai pareikštai valiai, yra niekinis ir negaliojantis. Todėl jis negalėjo panaikinti ir nepanaikino nei Vasario 16 Akto galios, nei Lietuvos nepriklausomybės, ką akivaizdžiai liudija Vakarų valstybių tos aneksijos nepripažinimas ir ką patvirtino griežtas lietuvių tautos pasipriešinimas sovietų okupacijai nuo pat pirmųjų jos dienų, kuris ypač ryškiai pasireiškė 1941 m. visuotiniu tautos Birželio Sukilimu ir 1944-52 m. visos tautos remiamu Tautinio išsilaisvinimo Karu.

Šie du momentai: laisvojo pasaulio atsiskyrimas pripažinti sovietų įvykdytą Lietuvos aneksiją ir pačios lietuvių tautos aktyvus pasipriešinimas sovietų agresijai ir okupacijai, yra ypatingai svarbūs ir reikšmingi keliant ir ginant Lietuvos laisvės bylą. Todėl jų nutylėjimas ar nepakankamas išskėlimas ir išryškėlimas be reikalo silpnina manifesto įtaigumą ir jo politinį poveikumą.

II

Lietuvių konferencija, kalbėdama už visą lietuvių tautą, iškilmingai pareiškusi, jog tauta niekad nesutiks su Lietuvos pavergimu, savo manifeste toliau kaltina Sovietų Sąjungą, be kitų dalykų, "Lietuvos nepriklausomybės sužlugdymu" ir kreipiasi į laisvojo pasaulio valstybes ir Jungtines Tautas prašydama jų žygių ir paramos "Lietuvos nepriklausomybei atstatyti".

Deja, šiai manifesto daliai trūksta reikiamo minties ir žodžio tikslumo.

Sovietų Sąjunga sugriovė nepriklausomos Lietuvos valstybinę, politinę, socialinę ir ūkinę santvarką, tačiau, nepaisant

visų jos pastangų, jai iki šiol nepavyko nei sužlugdyti Lietuvos nepriklausomybės, nei panaikinti Vasario 16 Akto galios. Visų pirma todėl, kad pirminis Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą buvo ir liko tik Sovietų Sąjungos agresijos nusikalstamas aktas, o kaip žinoma, jėga ir nusikalstamas dar nesukuria teisės.

Todėl VLIKas, nacių okupacijos metais Lietuvos pagrindėje sukurtą politinę tautos vadovybę, 1944.II.16 d. tautai paskelbtoje deklaracijoje aiškiai ir įsakmiai nurodė, jog:

"Suvereninė Lietuvos valstybė nei dėl Tarybų Sąjungos, nei dėl dabartinės Reicho okupacijos nėra išnykusi, tik jos suvereninių valstybės organų veikimas yra laikinai sutrukdytas".

Galima būtų čia pat pastebėti, kad kaip tik todėl ne tik Washington, bet ir kitose sostinėse dar pilnomis teisėmis tebeveikia nepriklausomos Lietuvos Respublikos pasiuntinybės, kurių atstovai dalyvavo minimoje lietuvių politinėje konferencijoje.

Tokiu būdu, laikantis šio dar Lietuvoje VLIKo pareikšto nusistatymo okupuotos Lietuvos valstybės teisinės padėties klausimu, kuriuo iki šiol buvo atremtas Lietuvos laisvės bylos gynimas, laisviesiems lietuviams privalu kreiptis į laisvojo pasaulio valstybes ir Jungtines Tautas prašant jų žygių ir paramos ne Lietuvos nepriklausomybei atstatyti, nes ji buvo atstatyta 1918 m. Vasario 16 Akto ir ligi šiol nėra panaikinta, bet Sovietų Sąjungos ir jos tarptautinio nusikaltimo padariniams panaikinti ir pašalinti sovietų okupaciją, kuri šiandien trukdo laisvą ir nevaržomą Lietuvos suvereninių teisių vykdymą.

Skirtumas nėra vien raidės ar formos, bet esmės.

Prašyti laisvojo pasaulio žygių ir paramos Lietuvos nepriklausomybei atstatyti tektų tuo atveju, kada Lietuvos aneksija ir nepriklausomos Lietuvos valstybės panaikinimas būtų galutinai pripažintas ir įteisintas, ko visomis išgalėmis siekia Lietuvos okupantas ir prieš ką laisvieji lietuviai visomis išgalėmis turėtų kovoti. Nes jei tas kada įvyktų, kelias į Lietuvos laisvę nepaprastai pasunkėtų ir laisvųjų lietuvių šaukiamasis į laisvąjį pasaulį mažai ką tegalėtų pagelbėti, nes Lietuvos klausimas jau nebesudarytų tarptautinės problemos, o būtų vien Sovietų Sąjungos vidaus reikalas.

Bet kol taip nėra, kol Lietuvos aneksija nėra pripažinta, tol Lietuvos nepriklausomybė dar nėra išnykusi ir Vasario 16 Akta tebegalioja. Ir

kol taip yra, tol sovietinė Lietuvos okupacija tebesudarys tarptautinę problemą, kasteikia laisviesiems lietuviams pagrindo prašyti ir laukti laisvojo pasaulio valstybių ir Jungtinių Tautų paramos ir žygių Sovietų Sąjungos tarptautinio nusikaltimo padariniams atitaisyti ir sovietų okupacijai pašalinti.

III

Savo manifeste reikalaudama Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės, lietuvių konferencija Washingtone pareiškė turinti pareigą ir laisvę kalbėti už visą lietuvių tautą.

Nėra abejonės, kad konferencija čia ištikimai išreiškė visos lietuvių tautos valią ir karščiausią troškimą gyventi laisvu ir nepriklausomu gyvenimu, ką įrodo ir patvirtina tūkstančiai tautos išsilaisvinimo kovose kritusių laisvės kovotojų.

Tačiau konferencija, imdamasi pareigos ir laisvės kalbėti už visą tautą, taip pat turėjo pareigą nurodyti, jog sovietų okupaciją pašalinus, savo tolesnio gyvenimo ir likimo sprendimą bus pati tauta, kad ji pati laisvai ir nevaržomai pasirinktų ir nustatytų tokią nepriklausomos Lietuvos ateities politinę, socialinę ir ūkinę santvarką, kuri jai laiduos ir užtikrins nevaržomą tautinės kultūros kūrimą, ūkinę gerovę, socialinį teisingumą ir pilnas žmogaus ir piliečio laisves ir teises.

Atrodo, kad tai pažymėti buvo reikalinga ir tikslinga atsižvelgiant į okupacijoje gyvenančios tautos suprantamą jautrumą tam klausimui akivaizdoje per ilgus okupacijos metus Lietuvoje įvykusių gilių socialinių ir ūkinių pokyčių ir drauge užkertant kelią okupanto propagandai apie tariamą "vaduotojų" ir "imperialistinių užsienio intervencijų" užmojų primesti lietuvių tautai savo valią. Nereikėjo taip pat pamiršti ir Vakarų politinių sluoksnių įpras-tą įtarumą tais atvejais, kada politinė išeivija imasi kalbėti ir veikti už visą tautą.

IV

Kaip panašiais atvejais pasitaiko, lietuvių konferencijai savo manifeste nepavyko išvengti įprastinės retorikos. Tokios retorikos pavyzdžiais yra teigimai, kad "Lietuvos išsilaisvinimo nepajėgs sulaikyti rusiškojo bolševizmo priespauda", arba kad "tautų išsilaisvinimas gaivalingai veržiasi iš vakarų ir rytų, iš pietų ir šiaurės" ir kt.

Panašūs teigimai, nors juose ir būtų tiesos, ne ką įtikina ir manifesto kaip politinio dokumento svorio nestiprina, o kai kam be reikalo gali sukelti abejo-

nių dėl jo autorių politinės realybės pajautimo.

Ta proga norisi išskirti kai kurių abejonų ir dėl to, ar buvo tikslinga ateinančius 1968 metus skelbti Lietuvos Laisvės Kovos, o ne Lietuvos Nepriklausomybės Metais.

Laisvės kova yra tie du žodžiai, kuriuos mes iš viso naudojame per lengvai ir nevisada apdairiai, ar pakankamai pagrįstai.

Vieningas siekimas išlaisvinti Lietuvą iš sovietinės okupacijos ir suveiksminimas tam reikalui visų laisvųjų lietuvių jėgų, apie kurį kalba manifestas, seniai buvo ir yra reikalingas, tačiau ateinančių metų pavadinimas vienu ar kitu vardu mažai tam tegali padėti. Tam tikslui reikia rimtai tarpusavyje išsiaiškinti ir tvirtai sutarti dėl atliekamų ir atlieksimų uždavinių pirmumo ir svarbumo, ir atitinkamai iš pagrindų persitvarkyti ir persiorganizuoti.

Antra vertus, sunku įmatyti, kad ateinantieji metai galėtų atnešti ką naujo ir ypatingo laisvųjų lietuvių veikloje dėl savo krašto laisvės, kas pateisintų ateinančių metų skelbimą Laisvės Kovos Metais.

Prieš 27 metus pradėta lietuvių laisvės kova prieš priverstinę okupaciją nesibaigs nei ateinančiais metais, nei, kiek galima įmatyti, dar per eilę kitų sekančių metų. Taip pat neatrodo, kad būtų atėjęs laikas ar atsirado reikiamos prielaidos ar sąlygos mėginti ateinančiais metais suaktyvinti laisvės kovą okupuotoje Tėvynėje. Tai būtų netikslu, neatsargu ir pavojinga.

Pagaliau, 1968 metai nėra jokie jubiliejiniai Laisvės Kovos Metai, kaip išreiškęs vienoje savo kalboje VLIKo pirmininkas, o suaktyvintieji Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo metai, kuriuos reikėjo ir derėjo paskelbti Lietuvos Nepriklausomybės Metais ir skirti juos ne vien nepriklausomybės atstatymo auksinės sukakties jubiliejų iškilmingai atžymėti, bet pasinaudoti ta proga atkreipti viso pasaulio dėmesį į lietuvių tautos suverenines teises pažeidžiančią sovietinę Lietuvos okupaciją ir reikalauti jos pašalinimo.

Jubiliejiniai Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metai galėtų ir turėtų būti panaudoti valstybinei nepriklausomybinei idėjai gaivinti ir stiprinti tiek laisvajame pasaulyje, tiek okupuotoje Tėvynėje gyvenančių lietuvių tarpe, nes kaip tik šiai nepriklausomybinei idėjai su naikinti Lietuvoje ir, kaip tai šiandien aiškiai pastebima, mūsų pačių tarpe laisvajame pasaulyje okupantas skiria ypač daug dėmesio ir pastangų.

Už visų sovietinio okupanto mėginimų primesti laisviesiems lietuviams okupanto sąlygo-

(Nukelta į 4 psl.)

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

ISTORINIS MANIFESTAS

ALT pirmininkui A. Rudžiui prieš kurį laiką viešai spaudoje užminius, kad Washingtone įvyks svarbūs lietuvių suvažiavimai, kur bus paskelbta istorinės reikšmės nutarimų, -- atrodo, kad štai pradžios jų ir sulaukėm. Tai "Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukakties Manifestas", kuris buvo pasirašytas spalio mėnesį per Lietuvos laisvinimo veiksmų konferenciją ir neseniai paskelbtas visuose laisvųjų lietuvių laikraščiuose.

Skaitytojai bus pastebėję, kad Manifestas neblogas, pateikia visą eilę teisingų tvirtinimų, gražių vilčių ir energingų paraginimų "ypatingai suveiksminti visų laisvųjų lietuvių jėgas Vasario 16 Akto galiai atstatyti". Šiaip kokių naujų motyvų ir "istorinės reikšmės", žinoma, jame nėra ir vargiai galėtų būti. Manifeste išminėti teigimai, viltys ir raginiai lygiai taip pat, kartais tik stipriau ir pa-veikiau, jau buvo naudojami nuo 1940 metų paba-

gos, kai Lietuva neteko laisvės ir tuojau pat iš vidaus ir iš užsienio buvo dedamos ryžtingos pastangos jai atkovoti.

Nauja Manifeste būtų nebent tik truputį jo stilius ir viename lape pasirašę autoriai iš visokių sluoksnių ir visokių veiksmų. Gal "istoriškumui" ir iškilmingumui paryškinti Manifestas visas metų ir dienų datas rašo ištisiniais žodžiais, ne skaitmenimis (be reikalo...), gi senobiškumo aromatu sukelti dar pridėda Lietuvos Karalijos įsteigimo datą (prieš 717 metų) ir bėgamuosius 1967-sius metus teisingai skaito nuo "mūsų Viešpaties gimimo". Be abejo, tuo panaudojant senobinę manierą, kaip būdavo skelbiami manifestai ar atliekami iškilmingesni sirašinėjimai tarp popiežių ir karalių.

Pradėjus nuo apačios, labai įdomus yra Manifesto išleidėjų sąrašas - septyni asmenys ir septyni veiksniai. Tokios vienybės tarp už-

sienio lietuvių, laisvės ir valdžios atgavimo ieškotojų seniai nebuvo! Iš vienos pusės tai labai raminantis ženklas, iš kitos pusės -- naujas neišbalansavimo ir pretendentų pavojus.

Stasio Lozoraičio parašas Lietuvos Respublikos Diplomatinės Tarybos vardu, Kęstučio J. Valiūno parašas Vliko vardu ir Juozo Bačiūno parašas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu yra aiškūs, suprantami ir pagrįstais motyvais panaudoti. Abejonių jau galėtų kelti Amerikos Lietuvių Tarybos vardu padėtas A. Rudžio parašas, kuris čia nebeįneša naujo elemento, bet gal šiaip taip dar galėtų būti pateisinamas Amerikos lietuvių išeivijos srovio.

Tačiau likusieji trys parašai yra visiškai nesupratimas. JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės dabartinių pirmininkų parašai, po J. Bačiūno, čia jokių pozicijų nebebuvo reikalingi ir pateisinami, nebent jų gerbiamųjų veikėjų baisyti noru būtinai pasirašyti.

Čia ne asmenų, bet principo reikalas. Viena, kai padedami vyriausių organų vadovų parašai, tai jų padalinių atstovams nėra reikalo dar atskirai pasirašinėti, ir antra, taip darant nebūtų galo, kadangi reikėtų dar pasirašyti ir Australijos, ir Anglijos, ir Vokietijos ir kitų kraštų ne mažiau svarbioms Lietuvių Bendruomenėms. Tuo pačiu būdu, nesitenkinant K. Valiūno parašu, tektų pasirašyti ir penkiolikos Vliko partijų atstovams, ir visiems diplomatiniais postams, kurie galėtų pretenduoti, kad jiems neužtenka vieno S. Lozoraičio parašo.

Taipgi nors po truputį artėjant prie politinio realizmo, reikėtų pagaliau bent aukštybės suprasti, kad pasivadintas

Lietuvos Laisvės Komitetas nėra joks savarankus lietuviškas veiksnys, nei iš lietuvių visuomenės natūraliai kilęs organas, nei teisinis Lietuvos suvereniteto reiškęjas. Jei jo pirmininkui V. Sidzikauskui būtinai norėjosi manifestą pasirašyti, tai gal daugiau prasmės būtų buvę jį pasirašyti tegu kitos fikcijos, nes irgi seniai išnykusios Ūkininkų Partijos vardu...

Arčiau panagrinėjus šiaip jau pusėtinai svarų Manifesto tekstą (nors surašytą nelabai gyvai, ne puošniai ir ne dvasiškai uždegančiai, kaip skamba daugumas klasišinių istorinės reikšmės manifestų), man tam tikro rūpesčio ir nerimo sukėlė tik dvi jo vietos.

Pirmiausia, tai ta, kur manifesto redaktoriai vienintelį kartą leidosi pasiduoti retorikos ir beveik patetikos pagundai. Girdi, Lietuvos išsilaisvinimo nepajėgs sulaukti rusiškojo bolševizmo spauda, nes - "... tautų išsilaisvinimas galviningai veržiasi iš vakarų ir rytų, iš pietų ir šiaurės"! Kadangi taip sakoma, išeinant iš Lietuvos akiračo, kaip centro, tai aš niekaip nepajėgiu suprasti, kokiū būdu ir kokiais faktais pasiremiant tokia maloni diagnozė galėjo būti nustatyta. Nebuvo ir dar nėra jokių išsilaisvinimo ženklų nei į rytus, nei į šiaurę, nei į vakarus nuo Lietuvos. Buvo tik vienas ryškus išsilaisvinimo mėginimas žymiai toliau pietuose, Vengrijoje, prieš vienuolika metų, - ir tas pats buvo žiauriai sovietų sutriuškintas, visam Vakarų pasauliui begėdiškai atsisakius padėti sukilimo laimėjimą išlaikyti. Tad tuo tarpu atrodo, kad ši retorinė diagnozė labai netikra, išsilaisvinimo gaivalin-gumui dar nematyti potvynio, net Vietname raudonasis tvanas, nuolat taikos maldaujant, vos vos sulaikomas, o atsisikalavęs ligi Kubos jis ir šiandien iš ten nepa-

šalintas.

Nežiūrint to, ateinančius 1968 metus Manifestas skelbia "Lietuvos Laisvės Kovos Metais". Kokios kovos? Ar tik, anot Vliko pirmininko, "Lietuvos laisvės kovos veiklos"? Daugiau konferencijų, pasitarimų ir ryšinių? Ir jei kova, - tai kas vadas?... Man rodos, kad Manifesto redaktoriai ir autoriai turėjo tik padaryti tikslią tarptautinės padėties analizę ir blaiviai pasisakyti, kur, ką ir kaip pagal turimas jėgas mes (ir jie) turėtume "ypatingai suveiksminti" savo darbus.

Tuo atžvilgiu realumo konkretumo stoka gal buvo priežastimi ir tų poros svarbių dalykų ir motyvų, kurie kaip tik Manifeste užmiršta paminėti ar norėta nutylėti.

Pirmiausia, tai stipri ir kovinė lietuvių tautos išsilaisvinimo valia, ryžtingai pasireiškusi 1941 m. birželio sukilimu ir trumpu Lietuvos nepriklausomybės atstatymu, vėliau išsiliejusi į atkaklų karą prieš bolševikinius okupantus. Politinė vadovybė negali nei pati užmiršti, nei leisti saviesiems ir svetimiesiems užmiršti, kad, šalia teisinių, formaliai legalistinių elementų, tautos kultūrinis savitumas ir kūrybingumas, realus ir tikrai kovinis tautos ryžtingumas buvo ir bus pagrindinė prielaida valstybės laisvei atgauti. Niekas ir niekad jos Lietuvai nepadovanos pagal buvusių sutarčių ar United Nations čarterio paragrafus.

O kadangi toks Manifestas, kaip aiškiai matyti, skiriamas ne tik išeivijai, bet ir visai lietuvių tautai, kalbantis

josios visumos vardu, tai kaip buvo galima nutylėti tautos valios pirmumo principą ir nors kukliai, tegu ir dantį sukančius, vis dėlto manifestiškai pareikšti, kad apsisprendimas dėl savo gyvenimo laisvo rytojais ir jo sąrangos priklauso ir priklausys Lietuvos lietuviams. Jaunimo Kongreso manifestuose nors ir buvo kiek teorinių nenuoseklumų ir geriau perredaguotinių vietų, tačiau šiuo klausimu jo pasisakymai buvo aiškūs ir politiškai realūs.

Pagaliau, man atrodytų, kad tokio svarbaus būdžio manifestų rengimas ir skelbimas turėtų būti glaudžiau derinamas su brolių latvių ir estų panašiomis pastangomis. Politinė dabarties realybė, o galbūt ir ateities kryptis skatintų kaip tik daugiau "veiksminančiai" pratinti mus išjaušti i Baltijos tautų ir valstybių bendrą likimą, jų glaudžios federacijos idėją, bendrą ir suderintą veiklą bent laisvajame užsienyje. Ir bendras tokios dvasios pabaltiečių manifesto paskelbimas, be abejo, turėtų žymiai prasmingesnio poveikio ir visiems darytų didesnio įspūdžio.

Tikiuosi, kad dėl šio kio konstruktyvaus kriticismo Manifesto autoriai ir signatarai ne-reikš per daug pikty murmėjimų. Dar kartą pergalvoję, gal sutiks, kad nors viena ar antra čia išdėstyta mintelė yra verta persvarstymo bei pataisų ir kad skubiai parašyti uždegantį gerą manifestą būna ne mažiau sunku, kaip gerą maldą. Tas jau buvo žinoma dar prieš mūsų Viešpaties eros pradžią...

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ
NĖRA IŠNYKUSI...

(Atkelta iš 3 psl.)

mis vadinamą bendradarbiavimą ne išeivijos su tauta ir ne lietuviu su lietuviu, o laisvojo lietuviu su Lietuvos okupaciniu režimu slypi pagrindinis okupanto siekimas ir užmojis: sužlugdyti laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių tarpe Lietuvos valstybinę nepriklausomybinę idėją ir privesti prie Lietuvos aneksijos įteisinimo ir Vasario 16 Akto galios panaikinimo.

Todėl svarbu ir visiems lietuviams privalu tvirtai laikytis VLIKo dar Lietuvoje tautai paskelbto pagrindinio

principo, kad suvereninė Lietuvos valstybė dėl sovietų okupacijos nėra išnykusi, tik jos sovietinių organų veikimas yra laikinai sutrukdytas.

Šis lietuvių tautos kovoje dėl laisvės esminis dėsnis ir tos kovos pagrindas įpareigoja kiekvieną lietuvių nieku būdu nepažeisti nepertraukiamą Vasario 16 Akto galiojimą, nes tas Aktas, konferencijos paskelbto laisvųjų lietuvių manifesto žodžiais tariant, buvo ir yra tautos "šventas ir galutinis apsisprendimas laisvam ir nepriklausomam gyvenimui".

MOTIEJAUS GOBŠIO
TURTAŠ ANTANAS GAILIUŠIS

(2)

Mėgiamiausia jo pramoga buvo kinas, į kurį retkarčiais užsukdavo. Ypač jį žavėjo filmai apie paslėptą, paslėptą ar užmirštą lobį ieškojimą. Pamatęs tokį filmą, ilgiai jį atsiminė, suko galvą, kur rasti nors vieną lobį? Kartą eidamas gatve, prie vieno kino rado didelį būrį žmonių. Jie spaudėsi prie kasos langelio. Visi norėjo įeiti į vidų. Ant sienos perskaitė stambiom raidėmis užrašytą filmo pavadinimą: "Turtas ir laimė". Jis susidomėjo, atsistojo į eilę ir, priėjęs prie langelio, nusipirko pigiausią bilietą. Kino tarnautoja jį pasodino prie pat ekrano pirmoje eilėje, kur rinkosi vieni vaikai. "Turtas ir laimė", linksma komedija, vykusiai pajuokė šykščią porą, vyrą ir žmoną, kurie troško greit pralobti. Publika daug juokėsi. Nesijuokė tik Gobšys. Publikos juokas jį erzino. Pajuokiamieji buvo jam artimi, juos užjautė, pateisino vyro ir žmonos juokingas pastangas sukrauti daugiau turto. Šalia sėdėjo du vaikai ir visą laiką juokėsi. Vienas iš jų pasisukęs į Gobšį tarė:

— Tai juokingas filmas, dėde.

— Tu nieko nesupranti, kvailiuk. Čia reikia verkti, o ne juoktis.

Vaikas daugiau jo nekalbino ir toliau su draugu prunkstė iš juoko, retkarčiais kreiva akim pažvelgdamas į suaugusį keistą kaimyną.

Gobšys grįžo namo sužavėtas šykščia pora, bet pasipiktinęs filmo autorium, režisoriu ir publika, kuri, jo manymu, laikėsi labai nekultūringai. Tai paskutinis fil-

mas, kurį jis matė. Pamatęs save išjuoktą, nebesitikiėjo kinais ir nustojo juos lankęs.

Be kino jis turėjo dar vieną "silpnębę" — mėgo muziką. Nustojus vaikščioti į kinus, muzika liko vienintelė jo pramoga. Gobšys nemokėjo griežti jokių instrumentu, neturėjo nei patefono, nei radijo. Mieste vyko dažni koncertai, bet jų nelankė, nenorėjo pirkti bilieto, ir nematė reikalo juos lankyti: muzikos klausėsi veltui, beveik ant kiekvieno gatvės kampo. Užgirdęs sklindančią muziką iš restoranų, kavinių ar šokių salių, jos klausėsi sustojęs prie durų. Kai pasibaigdavo muzika vienoje vietoje, ėjo prie kitos kavinės durų ir vėl klausėsi įvairių maršų, valsų, operų arijų. Į vidų nedrįso eiti, kad nepareikalautų ką nors pirkti. Kartais klausė ir vaikščiojančio nuo durų prie durų elgetos muzikanto armonikos ar smūko garsų.

Sekmadieniais po pietų Gobšys ėjo į gatvių sankryžoje esančią aikštę ir atsisėdęs ant suoliuko, stebėjo, kas darėsi aplinkui. Ten jis visada rado aklą elgetą muzikantą su armonika, matė, kaip praeiviai dėjo auksą į jo kepurę. Daug sekmadienių Gobšys klausė jo muzikos, patiko jam aklojo sukurtos melodijos, bet tik sykį įmetė į kepurę vieną centą. Aklasis užgirdo smulkaus pinigėlio skurdų suskambėjimą, žemai nusilenkė paaukavusiam. Tai vienintelė auka jo gyvenime duota.

Iš šalies žiūrint, atrodė, kad Gobšys labai nelaimingas, iš tikro, taip nebuvo. Kiekvienas randa laimę kitur: vieni — meilėje, kiti — visuomeninėje veikloje, tretieji — šeimoje. Jis laimė matė piniguose, jais džiaugėsi, dėl jų kėlėsi į puikybę. Pats pinigas, ne malonumas už jį įsigytas, teikė jam džiaugsmą. Nusiminimo valandose ieškojo paguodos taupymo knygutėje. Ją vartydamas, stebėjo, kaip dedamas centas prie cento augo į dideles sumas, o ateityje matėsi gražiausi mirazai — garbė, laimingas gyvenimas. Piniguose slypinti jėga jį žavėjo. Su kiekvienu naujai sutaupytu šimtu ta jėga kaupėsi, didėjo.

Stebint turimas santaupas, ir blogiausia jo nuotaika greit pasitaisė.

★

Taip gyvendamas, po kelių metų Gobšys turėjo daug pinigų. Dirbdamas banke, matė, kaip žmonės pralobė idėję savo pinigus į vienokį ar kitokį turtą. Ilgai jis svarstė, ką su turimais pinigais daryti? Daug galvojo, kol pasiryžo už santaupas įsigyti nekilnojamąjį turtą. Panaudojęs visą savo kapitalą ir dalį pasiskolinęs iš banko. Gobšys įsigijo dvidešimt penkių butų pilną gyvenamąjį pastatą. Pajamos iš nuomų buvo didelės. Skolą bankui greit išmokėjo.

Nupirkęs pastatą, pirmiausia Gobšys ateido seną sargą. Tai pirmas jo veiksmas, kaip savininko. Atleides sargą, Gobšys iš pastogės, kur samdė pigų kambarėlį, persikėlė į savo pastato rūšį, į tamsų sargų kambarį. Dabar jo gyvenimas ne tik nepalengvėjo, bet pasunkėjo. Kiekvienas turtas turi reikalavimų. Jei nekreipsi į juos dėmesio, turtas greit sunyks. Grįžęs iš darbo, Gobšys ėmė šluotą, kibirą ir ėjo šaligatvių šluoti, laiptų plauti. Jis pasidavė turto ponui ir tarnu. Visą patį taisė, tik didesnio remonto prireikus, samdė meistrus. Pastatas turėjo keltuvą, bet Gobšys, norėdamas daugiau sutaupyti, jo nenaudojo. Kiekvienas pasikėlimas vartojo elektros energiją, kurios niekas veltui neduoda.

Toks naujo savininko elgesys nuomininkams buvo neįprastas. Buvusio savininko jie nepažino. Nuomas rinko ir pastatą prižiūrėjo samdyti asmenys. Nuomininkai į naują keistą turtuolį žiūrėjo su pašaipa, ne kartą iš jo pasijuokė. Kai kurie į akis tyčiojosi:

— Ar tamsta savininkas, ar sargas?

— Aš esu savininkas, turiu visus dokumentus. Jei reikia, galiu parodyti juos.

— Nereikia, nereikia. Mes tikime.

Sakė nuomininkai ir šypsodami ėjo į šalį.

(Bus daugiau)

EXPERIENCED ELECTRIC
EYE BURNER

Permanent position. Excellent wages with benefits. Excellent working conditions.

Apply in person at
20101 HOOVER RD.

PARAGON STEEL CORP.

DETROIT
An equal opportunity employer

(125-126)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Kantatos "Karalius Mindaugas" kvartetas -- Margarita Momkienė, sopranas, Julius Savrimavičius, tenoras, Vaclovas Momkus, baritonas, Jonė Bobinienė, altas, repetuoja kantatą su komp. Dariumi Lapinsku, kuri bus atlikta Chicagoje Kultūros Kongreso metu lapkričio 25 ir 26 dienomis.

VI. Juknevičiaus nuotrauka

KALBAME APIE TOTALINĮ TEATRĄ "KARALIŲ MINDAUGĄ" IR "MARĄ"

Kadaise su jais galėjai plačiau išsikalbėti. Su sėst padoriai prie stalo, prie alaus bokalo, paklaust: kas ir kaip ir kada ir gaut išbaigtus, pilnais sakiniais atsakymus. Tik ne šiandien. Dabar -- jau penkios prieš dvyliką. Jie per daug užsiėmę. Jie nebe turi laiko. Taigi esu dėkingas (skaitytojo vardui), kad nors po keletą žodžių pavyko išgauti.

Kalbu, žinoma, apie žmones, kaltus dėl kantatos "Karalius Mindaugas" ir vieno veiksmo operos "Maras" pastatymo. Tuos abu kūdikius, jau nupraustus ir krikšto drabužiuose matysime Kultūros Kongreso savaitgalyje, šeštadienį ir sekmadienį Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje.

Žodis ir priklauso jiems:...

KAZYS BRADŪNAS: (poetas, kantatos ir operos tekstų autorius, vidutinio amžiaus, kiek žilsterėjęs, kalba taisyklinga suvalkiečių tarpe, kiekvieną žodį itin tiksliai kričiuodamas): Kartą, tuoj po "Lokio" pastatymo, berods lietuvių televizijos programoje išsišnekėjome su muziku Dariumi Lapinsku. Jis klausinėjo ar negalėčiau parašyti kokį epinį dalyką iš Lietuvos senovės, kurį jis galėtų panaudoti muzikiniam kūrinui. Kaip žinai, epinę poemėlę "Maras" buvau išleidęs Vokietijoje prieš keliolika metų. Ją ir pasiūliau. Darius "Marą" buvo anksčiau skaitęs, bet dabar perskaitė dar kartą ir susidomėjo. Sako, girdi, iš jos galima padaryti totalinį teatrą...

DARIUS LAPINSKAS (muzikas, kantatos ir operos kompozitorius, o taipgi režisierius ir dirigentas, jaunas, energingas, visada skubęs, visada besišypsas, didelių planų, didelių užsimojimų vyras): Poemoje pa-

mačiau daug dramatiinių galimybių. Pradžioje maniau rašyti kantatą, bet, išsiskačius, ėmė gundyti totalinio teatro galimybės, įvedant visus moderniško išraiškos meno elementus: filmą, šoki, muziką, žodį, publikos dalyvavimą...

K. BRADŪNAS: Kada pradėjome konkrečiai reikalą spręsti -- formą keitėsi. Reikėjo arijų solistams, reikėjo dainų chorams. Išėjo taip, kad tris ketvirčius turėjau naujai parašyti...

-- Atsirado ir visai kitas sprendimas. Jeigu atsimeni, originaliojo "Maro" pabaiga buvo giedri, su šviesia ateities vizija. Dabartinis "Maras" igavo kitas dimensijas. Tenykštė ateitis virto dabartimi, su trėmimais, karais, atominė bomba, sakytum šiandieniniams tautų ir žmogaus marais... Taigi tik pirmoji dalis atliepia senąjį "Marą". Antroji dalis -- jau visai kitokia muzika...

D. LAPINSKAS: Abu su K. Bradūnu sutikome, kad optimistiškai užbaigt nebūtų realu ir neatitiktų šių laikų dvasios. Taigi opera "Maras" nesibaigia su "Hosanna", o maždaug su "Viešpatie, kas toliau?" Sakyčiau: su klausuku...

LEONAS BARAUSKAS (aktorius, teatrui nesigailis nė laiko, nė jėgų, žemaitis, kalbą aiškiu malonaus tembro baritonu, kantatoje ir operoje atliekantis svarbiau-

sius kalbamuosius vaidmenis)... Mes tiek maniau rašyti teturime su vertu svariu dramatišku lietuvišku žodžiu pasirodyti scenoje... Mane sužavėjo šviežios "Karaliaus Mindaugo" ir "Maro" formos, naujas "totalinio teatro" pobūdis. Reikalavimai man, kaip aktoriui, "Maras" yra tikrai dideli. Esu ir žmogus ir ne žmogus. Kartais turiu perduoti laiko įvykius mašinos ar automato būdu... Dariaus duotoji mano vaidmens koncepcija nėra įprastinė ir ji be abejonės mane vargino. Dabar esu ja persiėmęs ir bandysiu duoti viską, ką galiu.

VYTAUTAS RADŽIUS (didelės energijos vyras, ilgametis Operos choro valdybos pirmininkas, kantatoje ir "Maras" dainuojąs chore, o taipgi besirūpinąs informacijos koordinavimu): Kantata man labiau patinka negu opera. Ji šviesi, pakili, optimistiška. Jos žodinę dalį, taigi tekstą, ypač estetiniu atžvilgiu, lyginčiau su A. Vaičiulaičio kūryba...

K. BRADŪNAS: Karaliaus Mindaugo kantatos pagrindu yra devynių eilėraščių ciklas išspausdintas "Morenų ugnyje". Iš tikrųjų kantatos reikalas gimė, kada Kultūros kongreso rengėjai pakvietė išpildyti muzikinę viso vakaro programą. Vienos operos (Nukelta į 6 psl.)

TAUTINĖ IDĖJA LIETUVIŲ LITERATŪROJE

V. PUTINAS-MYKOLAITIS

(4)

Bet tautinė idėja mūsų literatūroje po 1904-5 metų reiškiasi dar ir kitokiomis kryptimis. Šalia tautinio, politinio ir pilietinio sąmoninimo, šalia laisvės aspiracijų ir kovos žadinimo, tampa labai aktualus reikalas ištiprinti lietuvių savo krašte, savo žemėje, duoti jam pakankamai ir materialinės kultūros, kad jis nukonkuruotų rusų kolonistą ir bankrutuojantį dvarininką, o šiam subankrutavus, pats paimtų jo žemę. Dabar išsižadama materialinės idealistinės tendencijos tuokti bajoraites su išmoksintais valstiečių sūnumis, tendencijos charakteringos "Aušros" romantizmo laikotarpiui. Dabar visi koziškai atiduodami turėjančiam kaimiečiui ūkininkui. O jeigu ir dvarininkas nori tapti požiūriu savo krašto kultūrinimo veiksmu, tai jis turi išsižadėti visų savo poniškų tradicijų beligių, jis turi sudemokratiuoti ir sulietuvėti. Kitaip, jis pasmerktas žūti nuo lėtos moralinio ir fizinio vėžio ligos, kaip Vieniūlio grafas Put-Putarleckis iš apysakos "Vėžys". Ši visuomeninė tautinės idėjos atžvilgiu ryškiausiai parodo Jono Žiliaus-Jonilos poema "Vestuvės", Kazio Puidos apysaka "Žemės giesmė", Igno Šeinius "Bangos siaučia", Vaižganto "Pragiedruliai", Vieniūlio "Vėžys" ir daugelis kitų. Per toli mus nuvestų šių veikalų nagrinėjimas. Pakaks vien pažymėjus, kad visuose juose aiškiai matoma tendencija tautiškai susipratusių ūkininkų padaryti kultūringu, stipriu savo žemės valdovu. Tendencija, kurią poetiškai išreiškia Jonas Žilius, baigdamas savo "Vestuves":

Per derlius Lietuvos ūbus
Nemunėlis sriovi...
Dvaras, dvaro triobos, stubos,
Kaip stovė ir stovi.

Aplink dvarą sodai platus
Žaliau žaliuoja,
Ten gegutė, kaip papratus,
Atlėkus kukuoja:

-- Regiu dvaras tarp dirvonų;
Graziai išsižiūro!...
Kukui Pirm čia būta ponų,
O dabar jau būry...

Ponai ubagais pastoja,
Būrai ponais esti --
Kas čia daros Lietuvoje,
Sunku yr suprasti.

Man belieka pažymėti paskutinis tautinės idėjos atžvilgis mūsų naujojo literatūroje, tas būtent, kuriuo pasekdami kurie mūsų rašytojai su ypatingu atsidėjimu ėmė ieškoti tautinių lietuvių charakterio savybių ir jo pasireišimo formų. Kadangi lietuvių tauta ilgą laiką buvo svetimoj vergovėj, išimaisė į ją daug svetimų ele-

mentų. Ji nespėjo sukurti savos kultūros, neturėjo palankių aplinkybių turtingiau pasireikšti menu ir mokslu. Tat ir tautinis jos charakteris anksčiau negalėjo būti iškeltas, nušviestas, išanalizuotas ir susintetintas. Antraip vertus lietuvių liaudy ligi paskutinių laikų buvo likę daug primityviškumo, savotiškos religijos ir pasaulėžiūros pėdsakų, idomių poezijos ir meno turtų, o taip pat ir savotiškų charakterio bruožų. Be to, ir Lietuvos istorija kai kam atrodė slepianti kažkokią neįspėjamą mislą, -- ir visos tautos likimas vaizdavo si apgaubtas kažkokios paslapties ir tragizmo. Visa tai praturtina mūsų literatūros ideologiją ir duoda medžiagos naujiems literatūros meno reiškiniams. Vaizgantas savo raštuose fiksuoja daug liaudies kultūros bruožų ir etninių tautinio charakterio savybių. Kiti savo kūrybai panaudoja liaudies kūrybos elementus arba tereitiniai juos analizuoja. Vincas Krėvė su dideliu meistriškumu ir artizmu praskleidžia patriarchališko Dzūkijos kaimo dvasinį turtą, išžvejoja tokių idomių etninių tipų, kaip Lapinas, Vainorius, Dvainys, Marcelė ir fiksuoja daug tautinio charakterio bei kolorito smulkmenų. To paties autoriaus didžiuliai dramatinė forma parašyti veikalai: "Šarūnas", "Skirgaila", "Liki-mo keliais" iškelia ir idėjiniai suprasmina svarbius tautos istorijos momentus. Vydūnas gausioj ir turiningoj savo kūryboj ieško istorijoj ir dabarty aukštesnio dorovingumo, žmoniškumo ir išminties reiškinį, ypatingai iškeldamas senovės lietuvių religiją, ug-

nies ir saulės, kaip Dievybės simbolių kultą. Be to, tautiškumui Vydūnas duoda stiprią filosofinę atramą, nes pagal jo mokslą tauta yra būtinas žmonijos pažangos veiksnys tik savo tautoje individas gali pasiekti aukštesnio žmoniškumo laipsnio, tik per tautą eina kelias į Dievybę. Lietuvių tautos uždavinys evoliucijos kely esąs ypatingai svarbus, nes lietuvių savo kilme, kalba ir senovės religija esą artimiausi senovės indams ir jų šventųjų raštų išminčiai. Tokiu būdu Vydūno moksle ir kūryboj tautinė idėja įgauna dorovinę bei religinę atspalvį ir siejama su tam tikra istorine, kultūrine misija. Tokiam Vydūno mokslui ir kūrybai davė impulsą paskatinimo davė noras apsaugoti Prūsų Lietuvos lietuvių nuo germanizmo pavojaus.

Mes nužymėjome visus svarbesnius tautinės idėjos evoliucijos laipsnius, kaip jie pasireiškė mūsų literatūroje: lietuvių kalbos propaganda, tautinių papročių saugojimas, praeities - senovės garbinimas, politinės bei kultūrinės laisvės siekimas, Pabaltės tautų vienybės konsolidavimas, tautinio atsparumo ugdymas, pagaliau gilesnė tautinio charakterio etninių savybių analizė, filosofinis tautiškumo suprasminimas ir istorinė kultūrinė lietuviškumo misija.

Šie tautinės idėjos pasireišimo momentai mūsų literatūroje vieni yra kiek ryškiau atspindėję, kiti gi dar vos apčiuopiami. Bet jie vis dėlto jau sumezgė mūsų tautinio veikimo tradiciją ir nužymi gaires, kuriomis turėtų eiti tolimesnė mūsų tautinės kultūros kūryba.

Paskutinės dienos...

V. Gruzdžio nuotrauka

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: spalvota ir juoda baltą (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Pabaltiečių koncerte lapkričio 4 d. Philadelphijoje smuikininkė Brigita Pumpuolytė žavėjo publiką puikiu smuiko solo išpildymu.

KALBAMĖS APIE TOTALINĮ TEATRĄ...

(Atkelta iš 5 psl.)

"Maras" lyg ir nebūtų užtekę įprastiniam maždaug dviejų valandų spektakliui. Ir čia, kaip ir "Mare", pradėjus koncertai reikalą taikinti muzikai atsirado daugybė problemų. Ir vėl prie jau turimo teksto reikėjo bent du trečdalius pridėti. Taip, kad abu dalykai opera ir kantata, sudėdė mano visą šių metų laisvalaikį. O pasigirti beveik ir nėra kuo...

-- "Mindaugas" ir "Maras" yra diametriškai skirtingi dalykai. Kada "Mare" viskas verda, veiksmas verčiasi kulverčiais, tai "Mindaugas" -- ramu. "Mindaugas", sakyčiau yra mėlynos spalvos ramus romantiskas atsidūsėjimas...

D. LAPINSKAS: "Mindaugas" skiriasi iš visos mano ligišiolinės kūry-

PUIKIAUSIA DOVANA VISOMS PROGOMS

Puikios, autentiškos ilgo grojimo lietuviškos plokštelės, gražiai įpakuotos, mono ar stereo -- klauskite

REQUEST RECORDS. Nesitenkinkit pakaitalais! Eikite į artimiausią krautuvę ar prašykite nemokamo katalogo rašant:

Request Records, Inc. - 66 Mechanic St. New Rochelle, N.Y. 10811

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, Inc.

priima užsakymus BUTAMS Sovietų Sąjungoje. Mes taip pat priimame užsakymus sovietiškiems --

AUTOMOBILIAMS,

SKALBIAMOMS MAŠINOMS,

SIUVAMOMS MAŠINOMS,

TELEVIZIJOS APARATAMS,

RADIJO PRIIMTUVAMS,

PRODUKTAMS ir t.t.

Reikalaukite nemokamų KATALOGŲ mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

Main Office:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. 212 -- 581-6590; 581-7729

bos. Tai melancholiškas, nostalgiskas gabalas, pieštas akvarelinėmis spalvomis. Niekone ra baisaus ar sukrečiančio. Yra daug švelnių melodijų. Tai lyg atsigavimas prieš smūgį, kurį turėtų duoti "Maras"...

V. RADŽIUS: O "Maras" yra raudona ir juoda. Kraujas ir mirtis. Aš pats, kaip ir visi kiti choristai dainuojame jau daug metų, bet nieko tokio sunkaus dar neesame dainavę. O pasiklausyti patarčiau ateiti ir tiems, kurie modernios muzikos nemėgsta ar net yra prieš ją nusistatę. Įsiklausęs imi suprasti, o supratęs pajunti žinai ką? Gi lietuviškas melodijas. Mūsų senasis raudas išgirsti...

D. LAPINSKAS: Sutarinių sąskambius naudojau dažnai. Tie, kurie pažįsta lietuvių liaudies melodijas, jų apščiai atiras abiejuose kūriniuose. Žinoma, ne ta prasme, kad publikai užteiktų noras turavoti scenoje dainuojantiems... Radau dvylikos tonų sistemoje, kuri mūsiškėje muzikoje nėra įprasta. Tai gi vartoju visai kitokią melodinę logiką. Tačiau lietuviški ritmai, sąskambiai, akordai vistiek pasilieka.

A. VASAITIS (Jaunas, talentingas vis daugiau besireiškias pianistas,

ypač gambiai sugebąs nuveikti jaunimą; jis paruošia kai kuriuos solistus, repeticiuose duoda pianino palydą, pastatyme bus užkulisinis dirigentas): Abu dalykai yra labai idomūs. Ypač "Maras". Tai aukšto lygio moderni muzika. Yra tikrai gražių vietų. Žinoma, girdėjau abejonių. Girdėjau net klausiant ar tokia kūryba iš viso galima vadinti muzika. O taip. Atonalinės muzikos šiandien prirašoma nemažai. Tiesa, ji nėra klausytojo ausį glostanti. I ją reikia įprast. O ją rašyti nėra lengviau negu klasikine...

-- Girdėjau kalbant, kad "Maras" esanti psichadeliska opera. Su tuo nesutikčiau. Tai nėra net kraštutinis modernizmas. Mūsų scenoje, žinoma, tai yra tikrai naujas dalykas...

L. BARAUSKAS: "Mindaugas" veiksmas iš tikrųjų vyksta šiais laikais, lyg tai Mindaugui skirta me muziejuje. Gidui (Reiginai Stravinskaitėi) po jį turistus bevedžiojant atgimsta statulos ir ima kalbėti praeitis... Esu viena iš tų statulų. Kalbu lyg tai per sapną, lyg viziją regėdamas.

-- Turėtum ateiti į repeticijas ir pamatyti kaip Darius ar Alvydas sugeba uždegti jaunuosius iš kurių sudarytas kalbant choras. Įsitikintum, kad spektakliai turi pasisekti!

V. RADŽIUS: Yra kažkas naujo, kažkas sukrečiančio, didingo. Nėra lengva suprasti, o reikia. Kada supranti -- pasijauti lyg praturtėjęs dvasiniai... Įsijungiau ir dirbu su entuziazmu. Manau, kad tą patį pasakytų kiekvienas to didelio (virš aštuoniasdešimties asmenų) aparato dalyvis.

D. LAPINSKAS: Abu du chorai (kiekvienas jų virš dvidešimties dainininkų) lydės pusšimčio instrumentų simfoninis orkestras. Visi dirbame išsijusę jau daugiau kaip pusmetis. Tik, kad tas mūsų darbas bus publikos įvertintas...

V. RADŽIUS: ... Taigi kad publika išpirks biilietus. Jų (ir labai gerų) dar yra abiems spek-

ARGENTINA

GRAŽIAI PAMINĖTA TAUTOS DIENA

Argentinos Liet. Krašto Bendruomenė ir Lietuvai Išlaisvinti Centras suruošė Tautos šventės minėjimą.

Lietuvių parapijos bažnyčioje mišias už Lietuvą atnašavo ir pamokslą apie tautos meilę pasakė kun. J. Petraitis. Laikė mišių gražiai skambėjo šv. Cecilijos choro lietuviškos giesmės, o baigiant mišias sugiedotas Tautos himnas. Po mišių visi dalyvavo parapijos sodelyje prie lietuviško kryžiaus susikaupimo valandai.

Juknevičius pasakė trumpą, bet labai jautrią kalbą.

Pasibaigus aktui sodelyje, visi užėmė parapijos salę. Atidarymo žodį tarė I. Padvalskis.

Pagrindinę kalbą apie Tautos šventę, rugsėjo 8 d. reikšmę pasakė agr. St. Mikelionis.

Pakilus uždangai pasirodė Lietuvių Centro choras "Aušra" su dirigentu Vac. Rymavičiumi ir pianiste Aldona Čikšaitė. Sudainuota keletą dainelių.

Solistė Zavickienė sudainavo keletą dainelių, pianu lydint dukrai Nelidai.

Programą baigiant buvo įteikti garbės diplomai institucijoms ir asmenims, kurie daug prisidėjo savo darbu ir pastangomis prie IV-to PAL Kongreso pasisiekimo. Padėkos pažymėjimai buvo įteikti: Arg. Liet. Centru, Arg. Liet. Susivienijimui, Liet. parapijai, šv. Cecilijos chorui, Liet. Centro chorui "Aušra", Liet. Centro šokėjų grupei, Kvirinui Runimui, agr. St. Mikelioniui, muzikui chorą vedėjui V. Rymavičiui, K. Kaminskui, P. Gudelevičiui ir V. Marcinkevičienei.

Programos vedėjas - pranešėjas prof. Ernestas Parselis.

PAVERGTŲ TAUTŲ MINĖJIMAS

Rugsėjo 17 dieną katedroje vyskupas atnašavo mišias už Pavergtas Tautas, pasakydamas labai gražų pamokslą, užjausdamas pavergtąsias tautas, žinodamas, kokioje sunkioje padėtyje jos neša sunkią pavergimo našą.

Po mišių prie Piramidės Plaza Mayo buvo padėtas vainikas, dalyvaujant 9 pavergtoms tautomis. Lietuviai, kaip ir visada pasirodė skaitlingai. Rambyniečiai dalyvavo tautiniais rūbais. Lietuvių Centro mažieji "Papartynas" su tautiniais rūbais nešė Lietuvos ir Argentinos vėliavas.

Kalbas sakė draugingų organizacijų atstovai ir argentiniečiai. Ilgesnį kalbą pasakė radijo valandėlės "Lietuvos Aidai" vedėjas Z. Juknevičius.

Nors šaltas oras trukdė ir lietus lijo, bet kalbėtojai ir klausytojai buvo užsi-

takliams. Reikia surinkti mažiausia aštuonis tūkstančius dolerių, kad išieitumėm lygiomis... Visuomenei duosime tai, ko ji dar nematė. Nuo jos bent dalinai priklausys ir naujosios mūsų kūrybos ateitis.

Va šitokia, kiek minorine gaida ir pasibaigė pokalbis. Ne pasibaigė, bet nutrūko. Jis tęsis Marijos Aukšt. mokyklos salėje po spektaklių. Tada į jį įsijungs ir tu, mielas skaitytojai.

a. pavėjis

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos rinkimų komisija tikrina balsavimo lapelius. Sėdi iš kairės: J. Janušaitis, J. Kapačinskas ir P. Dirklis.

grūdinę ir jų blogas oras nepaveikė. Taip pat visi filmuotojai ir fotografai atliko savas pareigas nekreipdami į tai jokio dėmesio. Sekmadienio vakara televizijoje matėsi gražus Pavergtųjų Tautų minėjimas. Rytiniai dienraščiai beveik visi patalpino minėjimo aprašymą.

Rugsėjo 22 d. Franco Argentino salėje įvyko aktas. Pavergtų tautų vėliavos puošė salę.

Plaza Mayo, prie Prezidento rūmų, visą savaitę puošė 9-nių Pavergtų Tautų vėliavos. Dėkingumas priklauso dabartinei vyriausybei, kuri leido ir pripažino Pavergtų Tautų savaitę ir smerkia pavergėją.

J. Šiušis

WORCESTER

• A. L. T. S-gos Worcesterio skyriaus metinis pokylis įvyks š. m. lapkričio mėn. 25 d., 6 v. v. Maironio Parko salėje. Worcesteriečiai pirmą kartą turės progos pamatyti T. Babuškinaitės-Vasiliauskiens baltos studijos šokėjas. Programoje taip pat pasirodys Meno Mėgėjų Ratelio penketukas vadovaujant muz. Burduliui.

Po programos įvyks vakšės ir šokiai.

Skaityk ir platink DIRVĄ

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribovskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

NAUJOS, ĮDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK ASARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MERGAITĖ	\$4.00
K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA —	
Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	
minkštais viršeliais	\$3.00
kietais viršeliais	\$4.00
KREPSINIO ISVYKA AUSTRALIJON	\$3.00
Vytė Nemunėlis — MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ	
LITERATŪROS METRAŠTIS —	
minkštais viršeliais	\$3.15
kietais viršeliais	\$3.75

Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.

Teiraukitės Dirvoje Jums reikalingų knygų ir plokštelių reikalui.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

Rašykite:

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

A.A. ALEKAS BANYS

Apie Aleką Banį galima pirmiausia pasakyti tai, kad jis buvo patriotiškai nusistatęs lietuvis, kiek tik teko jį Clevelande gyvenantį pažinti. Lietuvį reikams, savo tautos tikslams, jis pašventė dienas ir naktis, savo žemaitišką širdį, skyrė savo jaudinančias kalbas ir savo paprastą darbininko uždarbį. Nesurištas šeimos reikalais, viengungis išgyvenęs visą amžių, laisvai galėjo aukoti ir remti reikalus, liečiančius mūsų tautos gerovę, kovas ir laisvę, kai Lietuva buvo nepriklausoma. Už jo pasiaukojimą Alekas Banys buvo apdovanotas V-to laipsnio Gedimino ordinu, kuo jis didžiavosi iki paskutinių savo dienų.

Atvykęs į Ameriką prieš I Pasaulinį karą, gyvendamas Clevelande, čia priklauso ir pagaliau įsijungė į veiklą katalikiškoje draugijoje.

Karui prasidėjus, kai buvo įsteigti sroviniai fondai, Alekas darbovosi katalikų srovės Tautos Fondui ir rinkdamas aukas ir pats aukodamas įvairiausio mėsos progomis.

Nenutraukęs ryšių su katalikiška srove, jis pagaliau susiartinio su tautine srove, arti stovėdamas su Dirva, Kai 1919 metų pradžioje buvo paskelbti rinkimai visame krašte milijonui pa-

USE CHRISTMAS SEALS

**FIGHT TUBERCULOSIS
EMPHYSEMA
AIR POLLUTION**

Clevelando skautai užpraeitą sekmadienį pradėjo sukaityvinius metus iškilminga sueiga. Nuotraukoje už stalo stovi skautų vadovai iškilmingo akto metu, iš kairės: V. Staškevičius, N. Kersnauskaitė, Vyr. skautininkas Vladas Vijeikis, A. Juodilis, P. Karalis ir J. Pažemis. APAČIOJE: Skautai, skautės ir jų skautai iškilmingoje sueigoje. Viduriniame rate stovi V. Kamantas ir Puškorienė, kuri buvo apdovanota ordinu.

rašų įteikimui Washingtono su memorandumu, reikalaujančiu pripažinti Lietuvą de jure, Alekas Banys Clevelande vienas surinko daugiau parašų negu kiti rinkėjai.

2 Pas. karui kilus, Alekas gausiai prisidėjo pirmiausia rūbų rinkimo lietuviams tremtiniais vajuje ir BALFO rėmimu, kai ta organizacija buvo įsteigta.

1941 m. įsteigus tautinės srovės Lietuvai Vaduoti Sąjungai, Banys pasidare jos uolus rėmėjas ir veiklus LVS Clevelando

skyriaus narys.

Lietuvių salės ir klubo vadovybė iškilmingą atsisveikinimą vėloniui surengė lapkričio 17 d. Jakubs & Son laidotuvių koplyčioje. Atsisveikino gausi eilė organizacijų atstovų ir artimų velionies bičiulių.

Palaidotas lapkričio 18 d. Kalvarijos kapinėse.

K. S. K.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO ŠVENTĖ

Lietuvos kariuomenės kūrimo pradžia, įvykusi 1918 metų lapkričio mėnesį, visų sąmoningųjų lietuvių minima kaip reikšminga tautinė šventė. Tą šventę Clevelando lietuviai paminėjo 11 d. Šv. Jurgio parapijos salėje.

Šventės minėjimas pradėtas trumpa Ramovės Clevelando skyriaus valdybos pirmininko Vlado Knistauto įvadine kalba ir JAV bei Lietuvos himnais. Toliau sekė Felikso Eidimto šios šventės nuotaikoms pritaikyta kalba. Clevelando ramovėnus pasveikino svečias iš Chicagos, aviacijos gen. št. plk. J. Repšys. Lietuvų Karių Veteranų Ramovės Sąjungos centro valdybos narys.

Meninė šventės dalis buvo trumpa, neišėsta, bet įvairi. Sol. Irena Grigaliūnaitė nuotaikingai padainavo keletą dainų. Clevelando jaunieji akordeonistai — Vitas Klimaitis, Gediminas

Puškorius, Šarūnas Stempuzis, Algis Strimaitis, su Broniaus Kazėno piano padėda — darniai sugrojo liaudies dainų pyne, baigdami Ramovėnų maršą. Programos pranešėjos vaidmenį pasigerėtinai atliko jaunamė Vilija Nasvytė, su savo dar jaunesniu broliuku Pauliu Šarūnu, abu kartu gražiai padėklamavę keletą poezijos kūrinių.

Po programos sekė vakarienė. Maldą sukalbėjo kun. V. Zemaitis. Sokių mėgėjus linksmino geras orkestras.

Sekmadienį, šv. Jurgio parapijos bažnyčioje atlaikytos iškilmingos pamaldos už visus dėl Lietuvos laisvės žuvusius karius ir partizanus. Po pamaldų, Lietuvų salės svetainėje, gen. št. plk. J. Repšys kalbėjo apie vokiečių aviaciją II Pasaulinio karo metu.

HELP WANTED MALE

WANTED
EXPERIENCED 1ST CLASS
SQUEEZE MOLDERS

Steady work. Good starting rate. Paid group insurance & paid life insurance.

Contact F. W. LEHMAN

OHIO MALLEABLE
DIVISION OF THE DAYTON
MALLEABLE

1343 Field, Columbus, Ohio
614 — AX 1-4635 (118-127)

KALĖDINIŲ SVEIKINIMŲ ATVIRUTES

jau dabar laikas įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

Turime ir skautų Vidūno Fondo bei kitų leidimų LIETUVIŠKAS atvirutes.

Kainos nuo 10-25 c. Užsisakant paštu, prašome prijungti 10 c. pašto išlaidoms.

Lietuviškos atvirutės vardo ir gimimo diena.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

DETROIT

RUOŠIASI VASARIO 16 MINĖJIMUI

Vasario 16 minėjimui, numatytam 1968 m. vasario mėn. 18 d., jau yra nusamdyta Mercy Colege salė Southfiel ir Outer gatvių kampe. Pagrindinis šio minėjimo kalbėtojas bus prel. Jonas Balkūnas. Minėjimas bus pradėtas jau iš vakaro vasario 17 d. Lietuvių Namuose.

ATIDARYTA MENO PARODA

Lapkričio 12 d., 3:30 v. v. Lietuvių Namuose buvo atidaryta 3 dailininkų meno kūrinių paroda. Atidarė ir žodį tarė Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Detroito skyriaus pirmininkas inž. dr. Stasys Juzėnas. Žodį tarė ir tapytojas J. Pautienius. Parodoje išstatyta Stasės Smalinskienės 10, J. Pautieniaus 28

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED MACHINE OPERATORS

For permanent jobs in expanding nuclear industry

THREAD GRINDERS ENGINE LATHE O. D. GRINDERS INSPECTORS

All usual benefits
plus profit sharing and overtime

Jerpbak-Bayless Co.
34150 Solon Rd.
Solon, Ohio
(125-129)

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER- HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEŠUS

Interviewing Hours

8:15 A.M. to 5 P.M.
OR CALL
341-1700

for an interview convenient
for you.

An Equal Opportunity Employer

ir skulptoriaus Dagio 12 kūrinių.

Daugiausia kūrinių šioje parodoje yra išstatę J. Pautienius. Jo kūrinių — spalvingi rudens motyvai arba pavasario peizažai persunkti šiltu saulės spinduliu, tapyti Kanadoje ir Šiaurės Michigane.

Į parodos atidarymą susirinko gražus būrelis detroitiešių.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas įvyko lapkričio 19 d. Tą dieną šv. Antano bažnyčioje 10:30 v. atlaikytos šv. Mišios už lietuvių karius, savanorius, partizanus ir visus žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Minėjimą rengė ramovėnai.

• **Susidarė komitetas** SLA 352 kuopos sekretorių Petrą Janušką nominuoti į SLA Pildomąją Tarybą sekretoriaus pareigoms.

• **Kūrėjas ir savanoris J. Mitkus** aukavusiems buv. prezidento dr. K. Griniaus paminklui pastatyti įteikė to paminklo nuotrauką.

(ag)

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
DIE CASTER
OPERATORS
METAL MEN
DIE REPAIRMEN
MAINTENANCE MEN

Are you looking for:

Excellent rates of pay?
Extremely steady employment?
Paid vacations, holidays, insurances, and pensions?
Overtime galore?
Additional incentive earnings?

If so, call area code

313 — 429-9411

Ask for personnel manager.
An Equal Opportunity Employer
(120-126)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
VERTICAL
TURNING
MILL
OPERATORS
EXPERIENCED

WORK ON 20 FOOT MACHINE.
NIGHT SHIFT-LONG PROGRAM.

For interview call:

313 — 923-8088

An Equal Opportunity Employer
(124-130)

JOURNEYMAN TOOL & DIEMAKER
High quality work required, small dies, steady work. Well established manufacturing co., not a job shop. Top wages, all fringe benefits, excellent working conditions. W. M. Chace Co., 1600 Beard, Detroit, Mich., located 2 blocks North of new I-75.
(124-126)

WELDERS

WELDER TRAINEES

Free instruction. We employ you in other capacity until qualified.

Fully paid vacation. Blue Cross and Blue Shield, 9 paid holidays, pension plan.

Apply daily 8 to 5

PARAGON
BRIDGE & STEEL
4400 Grand River, Novi, Mich.
An Equal Opportunity Employer
(125-134)

MEN WANTED

FOR COLD DRAWN
STEEL PLANT
STEADY WORK
GOOD WAGES AND
FRINGE BENEFITS.
PLYMOUTH STEEL
CORPORATION
5900 MILFORD
DETROIT, MICH.
313 — 899-3300
(125-132)

HELP WANTED FEMALE

NURSE ANESTHETIST
135 bed accredited hospital in beautiful southern Wisconsin resort area. Attractive salary, fringe benefits. Contact Personnel Director,
LAKELAND HOSPITAL
ELKHORN, WISCONSIN
(120-126)

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770
CLEVELAND, Ohio

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Aukos Dirvai

A. Senbergas, Salt Lake City 1,00
J. Adomaitis, La Salle 5,00
K. Biskis, Downers Grove 10,00
V. Mažeika, Chicago 10,00
C. Sruoga, Elgin 10,00
S. Malinauskas, Detroit 5,00
F. Andriūnas, Wyncote 10,00
P. Stanionis, Detroit 5,00
A. Miciulis, Richmond Hill 10,00
B. Motušienė, Cicero 5,00
J. Preibys, Detroit 3,00
P. Simolis, Chicago 5,00
V. Girnius, Chicago 9,00
P. Zilėnas, Arbid 10,00
J. Sandargas, Cleveland 10,00
L. Leonas, Palos Pk. 10,00
E. Lenkauskas, Cleveland 10,00
M. Rėklaitis, Chicago 3,00
A. Simutis, Laureton 10,00
T. Meškauskas, Calumet City 5,00
V. Poškus, Detroit 1,00
J. Mikalauskas, Boston 10,00
K. Ramonas, Chicago 10,00
M. Sketerytė, Brooklyn ... 2,00
M. Knystautas, Danbury .. 10,00
Z. Ašoklis, Geneva 5,00

P. Matulionis, Chicago ... 1,00
J. Vidūnas, Worcester .. 2,00
A. Ramanauskas, Deerfield 2,00
L. Bulgaris, Detroit 2,00
Č. Kiliulis, Rochester ... 1,00
A. Masiulis, Chicago 5,00
V. Stankus, Chicago 4,00
S. Radzys, Chicago 1,00
V. Šmaižys, Winnipeg 4,00
K. Seliokas, Waterbury 2,00
J. Šilgalis, Baltimore 2,00
A. Plečkaitis, Cleveland ... 5,00
B. Keturakis, Milwaukee ... 4,00
Chicago Anglijos Lietuvių Klubas 10,00
C. Sruoga, Elgin 5,00

Mylimai motinai

L. BIELINYTEI-AUSIEJIENEI

Lietuvoje mirus, Vilties draugijos nariui ir Dirvos rėmėjui PETRUI AUSIEJUI, jo šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos Redakcija

Mylimai Mamytei

A. A.

LIUCIJAI AUSIEJIENEI

Lietuvoje mirus, mieliems PETRUI ir ADAI AUSIEJAMS ir šeimai gilią užuojautą reiškia

E. J. Valiukoniai
O. P. Vaičiuliai
O. K. Adomavičiai

A + A

LIUCIJAI AUSIEJIENEI

mirus Lietuvoje, sūnų PETRĄ su šeima ir artimuosius skausmo valandoje, nuoširdžiai užjaučiame

Mučinskų šeima

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Baltimorės skyriaus valdybos nariui IGORIUI KUČIAUSKUI ir Valdybos narei RASAI RACIUKAITIENEI, jų mylimai mamytėi

SOFIJAI KUČIAUSKIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškia

Skyriaus pirmininkas ir visi skyriaus nariai

riam vadovauja solistė Genovaitė Vasiliauskienė (1963 m. aplankiusi didesnes Amerikos lietuvių kolonijas ir davusi visą eilę koncertų). Akompaniatorė yra jauna pianistė Nemira Masiulytė.

Oktetas per palyginti trumpą laiką susilaukė didelio susidomėjimo ir palankaus įvertinimo. Savo įsisteigimu jis praturtino ir pagyvino Adelaidės lietuvių kultūrinį gyvenimą. Jis yra nuolat kviečiamas išpildyti programą per įvairius minėjimus, balius, o taip pat turi pakvietimų aplankyti ir tolimesnes Australijos lietuvių kolonijas.

Linkėtina Oktetui ir jo vadovei sol. G. Vasiliauskienei gero pasisekimo, puoselėjant lietuvišką dainą tautiečių tarpe, o taip pat reprezentuojant lietuvius ir pas kitataučius. (dm)

• Lietuvių žurnalistų Sąjungos Centro Valdybos rinkimai korespondenciniu būdu jau pasibaigė. Išrinkta nauja valdyba: V. Alantas, Vl. Mingėla, A. Gintneris, Alf. Nakas ir Vl. Selenis; kandidatai — Pr. Turūta ir J. Gaižutis. Kontrolės komisija: kun. V. Bagdanavičius, MIC, Z. Juškevičienė ir Alg. Pužauskas; kandidatai — Pr. Sulas ir Balys Brazdžionis. Garbės Teismas: V. Kasniūnas, kun. J. Prunskis ir Alg. Budreckas; kandidatai — V. Račkauskas ir J. Bertulis.

• Gen. prof. St. Dirmanas ir Pild. Tarybos pirm. Povilas Dargis, įstojo į Lietuvos šaulių Sąjungą.

• Dalia Tallat-Kelpšaitė, L. B. Centro Valdybos jaunimo reikalų vedėja, Kultūros Kongreso proga kviečia jaunimo organizacijų pirmininkų ir su jaunimų dirbančių institucijų pasitarimą, lapkričio mėn. 24 d., 11 val. ryto, Jaunimo Centre, 5620 So. Claremont Ave., Chicagoje.

Pasitarime bus svarstomi šie klausimai: PLB Jaunimo Sekcijos pranešimas, bendra jaunimo stovykla 1968 metais, LB CV jaunimo reikalų vedėjos pranešimas ir jaunimo organizacijų planai 1968 metams.

Kultūros Kongreso Jaunimo Sesija įvyks tuoj po pasitarimo, 2 val. p. p. Jaunimo Centre.

Puikiausias ir naujausias Kalėdines plokšteles turi REQUEST RECORDS

Aplankykite artimiausią plokštelių krautuvę. Nesutikite priimti pakaitalų.

Nemokamai katalogą gausit rašydami:

Request Records, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y. 10801

Los Angeles skautai akademikai spalio 15 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose atšventė Akademinių Skautų Sąjūdžio 43 metų sukaktį. Šventėje dalyvavo virš 50 akademikų. Vidury sėdi naujai gavusios spalvas Irena Baltramonaitytė ir Angelė Kazlauskaitė. V. Fledžinsko nuotrauka

PABALTIEČIŲ PASITARIMAS

Baltic Appeal to the United Nations (Batun) draugija organizuoja pabaltiečių pasitarimą, kaip geriau ir gausiau paminėti bendrai Estijos, Latvijos ir Lietuvos 50 Laisvės Atstatymo Sukaktį.

Pasitarime galėsime numatyti gaires, kaip suderinti sukakties minėjimus tarp mūsų trijų tautybių ir prisitaikinti prie kolonijų arba rajonų, kad vieni kitiems padėtume įspūdingiau atskirti ir kartu šventes paminėti. Bendros manifestacijos, bendri pareiškimai, turės didesnio svorio pas amerikiečius ir Jungtinėse Tautose. Tai padės pakelti sukakties dvasią ir išmokyti visuomenę laisvinimo mintimis.

Batunas kviečia visas lietuvių organizacijas ir visus veiksmus jungtis į šį pabaltiečių pasitarimą gruodžio 9 d., 1967 m. 10 val. ryto, Statler Hilton Hotel, 7 Ave. ir 32 Street, New York City.

Prel. Jonas Balkūnas, Batun pirmininkas, kreipiasi į visas organizacijas, prašydamas atsiųsti savo atstovus ar valdybos narius minimais klausimais pasitarti. Prašo, kad ir stebėtojus atsiųsti, kurie gyvena New Yorke ar apylinkėse.

E. CHICAGO

KULTŪRINĖ POPIETĖ

ALT S-gos East Chicago skyrius š. m. gruodžio 2 d., 6 val. vak. šv. Pranciškaus lietuvių parapijos mažojoje salėje, ruošia kultūrinę popietę.

Pranešimus iš kelionės po Europą, Artimuosius Rytus ir Lenkiją padarys mūsų apylinkės gyventojai: Juozas Bagdanskis, Stasys Kalvaitis ir Zigmas Moliejus. Bus rodomas filmas.

Visi kviečiami dalyvauti. Įėjimas nemokamas. (aj)

• ALT S-gos Baltimorės skyrius per pirm. J. Bačanską prisiuntė Dirvai 25 dol. auką.

Skyriaus pirmininkui, valdybai ir visiems nariams už nuolatinę paramą savam laikraščiui nuoširdus ačiū!

• Kun. Antanas Šeštokas, Vytauto Didžiojo Chicagoje saunų kuopos pirmininkas, jau kuris laikas sunkiai serga ir gulė ligoninėje. Saulės jį slaugo ir prižiūri. Visi šaučiai linki pasveikti.

ORGANIZACIJŲ VADOVYBIŲ IR JŲ KORESPONDENTŲ DĖMESIUI

Dar kartą norime atkreipti organizacijų vadovybių ir jų korespondentų dėmesį, kad rašant korespondencijas Dirvai atsiųželtina į tai, jog pranešimai apie ruošiamą balių, šokių vakarą ar pan. parengimą, yra apmokami skelbimais. Kad ir kronikos žinutėje siekiama įtampinti tokį pranešimą reikia papildyti adresu, kam siųsti sąskaitą.

Ateityje į tai neatsižvelgus tokios korespondencijos nebus talpinamos.

Pranešimai apie ruošiamus organizacijų rengimus privalo pasiekti redakciją ne vėliau kaip savaitę iš anksto.

Į pareiškimus, jog rengimai rengiami kultūriniais ar labdaros tikslams remti, nebus atsižvelgiama, nes vargu ar yra parengimų, rengiamų kitokiems tikslams.

Už tokius pranešimus apmokėti reikalauja kiti lietuvių laikraščiai. Nenorėkite išimties iš Dirvos. Keliais doleriais iš baltiaus ar parengimo pelno paremsite savąją spaudą.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LOS ANGELES

UŽDANGAI PASIKELIANT

Aplinka į žmogų turi nemaža įtaką, tai nesistebėkime, kad ir mūsų "hollywoodiečiai" turintieji vaidybinį talentą nebetelpa vienoj studijoj. Jau prieš keletą metų vietos teatralai, bei scenos mėgėjai sudarė du vienetus. Kaip vienus, taip ir kitų pastatymus publika gausiai lanko.

Dramos Sambūris yra vienas iš seniausių vienetų, daugiausiai turėjęs pasirodymų, kuriais gana gražiai užsirekomendavo. Čia daugumoj sutelktos jaunosios jėgos. Režisorių D. Mackialienės pastangomis, šie jaunieji talentai pasigeretina bręsta. Turime džiaugtis, kad ugdomi nauji žmonės, iš kurių susilauksime vertingų charakterių vietos scenai.

Juozas Pupius vaidins Čiurlionio vaidmenį.

Šiuo metu dideliu atsidėjimu sambūriečiai repetuoja J. Gliaudos 3-jų veiksmų dramą "Čiurlionis", kurį gruodžio 9 d. bus suvaidinta Sv. Kazimiero parapijos salėje. Vaidins H. Mažeikaitytė, D. Tuminaitytė, E. Dovidaitienė, V. Gilyš, V. Šulaitis, V. Dovidaitis, V. Vidugiris, J. Janušauskas, F. Prišmantas ir J. Puplius. Dekoracijas ruošia A. Žalūnas.

"Aidučių" ansamblio dainininkės savo pirmame koncerte spalio 28 d. Marijos aukšt. mokykloje Chicagoje. Prie piano Alvydas Vasaitis, žemai dešinėje ansamblio vadovė muz. A. Stephens, Jaunosios dainininkės žavėjo publiką savo dainomis ir paliko gražų įspūdį ir viltį, kad jos dar ne kartą grįš į sceną. V. Noreikos nuotrauka

Danutė Tuminaitytė vaidins Varšuvos aristokratę.

Dramos Sambūris 1968 m. balandžio 27 d. stato 3-jų veiksmų dramą — A. Skėmos "Žvakidė". Matome, koks didelis šių žmonių pasišventimas scenai. Esu tikras, kad mūsų publika juos reikiama supras ir įvertins.

K. Galiūnas